

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
____-umumiy o'rta ta'lim maktabi
boshlang'ich sinf o'qituvchisi

_____ning
2025-2026-o'quv yili 3-sinf
matematika fanidan I chorak uchun

DARS

ISHLANMALARI

DIQQAT

Unutmang!!! Ushbu hujjat sizga hech kimga tarqatmaslik sharti bilan **OMONAT** qilib berildi. Agar ushbu hujjat sizga boshqalar orqali kelib qolgan bo'lsa ham **OMONAT** hisoblanadi.

Ushbu **OMONAT**ni faqat o'zingiz uchun foydalaning. Hech kimga bermang, hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Tijoriy maqsadda foydalanmang.
Internet va Veb-sayitlarga joylamang.
Telegram orqali kanal va gruppalariga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT QILMANG.

Telegram orqali admin **Nabiyev Zokirjon**
bilan bog'lanish **90-530-68-66** yoki **Nza456**

2025-2026-o‘quv yili 3-sinf matematika fanidan I chorak uchun
taqvim mavzu rejasi

№	O‘tiladigan mavzular rejasi	Nazariy soat	Dars o‘tkazish muddati	Dars o‘tkazilgan sana
1.	Takrorlash. 1 dan 100 gacha sonlar	1		
2.	Takrorlash. Uch xonali sonlar	1		
3.	Takrorlash. Uzunlik	1		
4.	Takrorlash. Ko‘paytirish	1		
5.	Takrorlash. 0 va 1 sonlarining xossalari	1		
6.	Takrorlash. Nol bilan tugaydigan sonlar	1		
7.	Takrorlash. Taqsimot xossasi	1		
8.	Takrorlash. Soat va minutlar	1		
9.	Takrorlash. To‘g‘ri to‘rtburchak	1		
10.	Ko‘p xonali sonlar	1		
11.	Pozitsion sanoq sistemasi	1		
12.	Ko‘p xonali sonlarning o‘qilishi va yozilishi	1		
13.	Ko‘p xonali sonlarning o‘qilishi va yozilishi	1		
14.	Ko‘p xonali sonlarni taqqoslash	1		
15.	Xona qo‘shiluvchilari yig‘indisi	1		
16.	Ko‘p xonali sonlarni qo‘shish	1		
17.	Ko‘p xonali sonlarni qo‘shish	1		
18.	Ko‘p xonali sonlarni ayirish	1		
19.	Ko‘p xonali sonlarni ayirish	1		
20.	Ko‘p xonali sonlarni qo‘shish va ayirish	1		
21.	Ko‘p xonali sonlarni qo‘shish va ayirish	1		
22.	Ko‘p xonali sonlarni qo‘shish va ayirish	1		
23.	1-nazorat ishi	1		
24.	Xatolar ustida ishlash	1		
25.	Loyiha	1		
26.	Sonlarni 10, 100, 1 000 ga ko‘paytirish va bo‘lish	1		

27.	Yaxlit sonlarni ko‘paytirish	1		
28.	Yaxlit sonlarni ko‘paytirish	1		
29.	Ikki xonali sonni bir xonali songa ko‘paytirish	1		
30.	Uch xonali sonni bir xonali songa ko‘paytirish	1		
31.	Ko‘p xonali sonni bir xonali songa ko‘paytirish	1		
32.	Ko‘p xonali sonni bir xonali songa ko‘paytirish	1		
33.	Ikki xonali sonni ikki xonali songa ko‘paytirish	1		
34.	Ko‘p xonali sonni ikki xonali songa ko‘paytirish	1		
35.	Ko‘p xonali sonni ikki xonali songa ko‘paytirish	1		
36.	Yaxlit sonlarni ko‘paytirish	1		
37.	O‘rtasida nol bo‘lgan sonlarni ko‘paytirish	1		
38.	Masalalar yechish	1		
39.	Masalalar yechish	1		
40.	Narx, miqdor va qiymat	1		
41.	Masalalar yechish	1		
42.	Soatlar, minutlar, sekundlar	1		
43.	2-nazorat ishi	1		
44.	Xatolar ustida ishlash	1		
45.	Loyiha	1		

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. 1 dan 100 gacha sonlar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalari aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziq olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Hisoblang.

$$90 + 60$$

$$80 + 30$$

$$140 - 70$$

$$150 - 80$$

$$70 + 50$$

$$80 + 90$$

$$130 - 40$$

$$130 - 70$$

2. Ustun ko'rinishida yeching.

$$\begin{array}{r} +28 \\ +35 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} -42 \\ -19 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} +54 \\ +39 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} -67 \\ -8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} +49 \\ +4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} -71 \\ -26 \\ \hline \end{array}$$

Sonlarni xonalari bo'yicha qo'shish kerak. Agar xonadagi raqamlar yig'indisi 10 dan katta bo'lsa, bu xonada yig'indining birliklari qoldiriladi, o'nliklar soni esa keyingi xonaga qo'shiladi.

3. Tenglamalarni yeching. Jadvaldan tenglamalarning ildizlariga mos keladigan harflarni toping. Toshkent shahri qadimda qanday atalgan?

$$\begin{aligned}x + 46 &= 100 - 18 \\y - 25 &= 50 - 12 \\81 - z &= 100 - 55\end{aligned}$$

O	E	I	Ch	N	T	Sh
63	65	13	38	35	34	36

4. Masalani yeching.

Toshkent va Peterburg - nomdosh shaharlar. Ularning nomi "tosh shahar" degan ma'noni anglatadi. Toshkent 22 asrdan, Peterburg esa 3 asrdan beri mavjud. Qaysi shahar qadimiyroq va qancha oldin tashkil topgan?

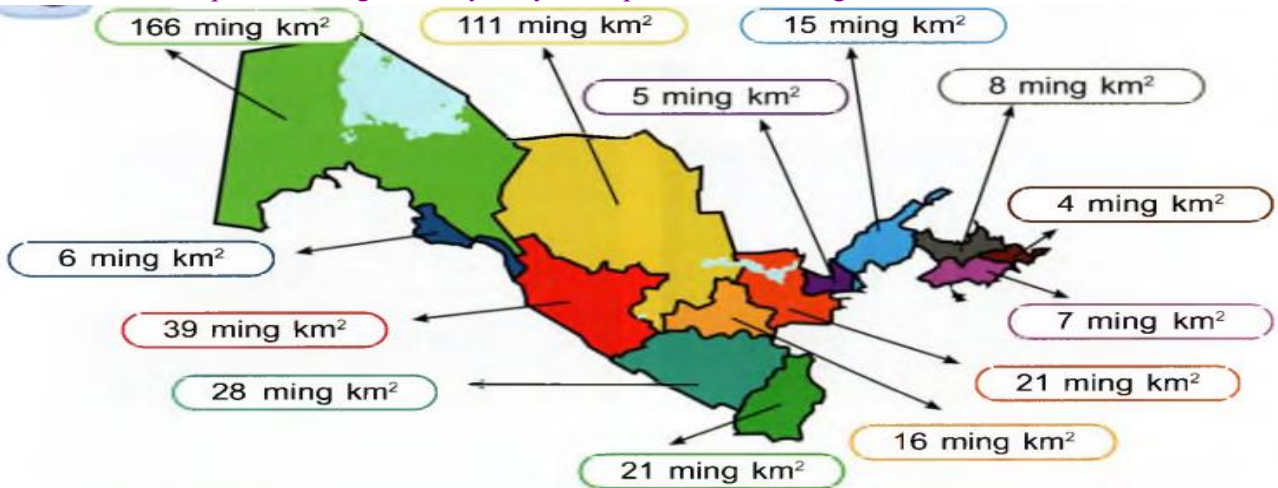

5. Qulay usulda yeching.

$$\begin{aligned}\text{T} & 23 + 49 + 17 \\ \text{O} & 100 - 14 - 16 \\ \text{A} & 19 + 34 - 14 \\ \text{E} & 58 + 66 + 34 \\ \text{Q} & 82 - 15 - 25 \\ \text{Y} & 48 + 17 - 38\end{aligned}$$

Ikki xonali javoblarni kamayish tartibida qo'yib chiqing. O'zbekiston daryolari bo'yida joylashgan chakalakzor qanday ataladi?

6. O'zbekiston Respublikasining umumiy maydoni qancha? Hisoblang.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Qulay usulda hisoblang. O'zbekiston hududi qadimda qanday atalganini aniqlang.

$$\begin{aligned}\text{O} & (27 + 83) - 13 \\ \text{V} & 45 + 19 - 9 \\ \text{A} & 22 + 39 + 18 \\ \text{U} & 80 - 15 - 15\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{M} & 36 - (16 + 9) \\ \text{N} & 13 + 46 + 14 \\ \text{R} & 25 + 58 - 15 \\ \text{H} & 100 - 27 - 13\end{aligned}$$

11	97	55	79	68	97	50	73	73	79	60	68
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Bu o'lka haqida kitoblar va internetdan ma'lumotlar toping.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Uch xonali sonlar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Amallarni bajaring. Uch xonali sonlarni kamayish tartibida qo'yib chiqing va Toshkentning yana bir qadimgi nomini bilib oling.

B 152 + 227	I 208 + 192	N 277 + 277
E 357 – 123	K 908 – 152	T 600 – 327

379	400	554	756	234	554	273

2. Qo'shishning o'rin almashtirish va guruhlash xossalarini eslang.

$$305 + (195 + 18)$$

$$468 + (123 + 132)$$

$$649 + (61 + 51)$$

3. Yig'indidan sonni ayirish xossasini eslang

$$(280 + 153) - 260 \qquad (327 + 184) - 127 \qquad (541 + 195) - 241$$

4. Sondan yig'indini ayirish xossasini eslang

$$778 - (250 + 178) \qquad 760 - (160 + 375) \qquad 363 - (63 + 125)$$

5. Amallarni hisoblamay taqqoslang.

$$\begin{array}{ll} 267 + 245 \square 267 + 275 & 567 - 389 \square 680 - 389 \\ 438 + 167 \square 348 + 125 & 700 - 167 \square 700 - 340 \end{array}$$

6. Masalalarga ifodalar tuzing.

a) Toshkent kurantining ikkinchi minorasi birinchisidan 62 yil keyin qurildi. Eski minora qurilganiga 75 yil bo'ldi. Yangi minora qurilganiga necha yil bo'ldi?

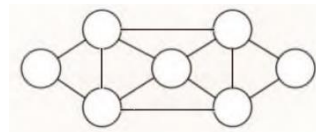
b) Toshkentdagi eng baland inshoot teleminoradir. Uning balandligi 375 m. Milliy bank binosining balandligi esa 108 m. Teleminora bank binosidan qancha baland?

7. Ushbu favvoralardan qaysilari ko'pburchak shaklida?

8. Toshkent metropolitenida 43 ta bekat bor. Bu Barselonadagidan 144 ta, Shanxaydagidan 370 ta bekat kam. Barselona metrosida stansiyalar soni Shanxaydagidan nechta kam?

9. Doiralarga 1 dan 7 tagacha bo'lgan sonlarni shunday qo'yib chiqingki, hech qaysi qo'shni sonlar bir-biri bilan tutashmasin. Masalan, 3 soni 2 va 4 sonlari bilan tutashishi mumkin emas

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Hisoblang. Javoblarni ortib borish tartibida qo'yib chiqing va aholisi ko'p bo'lgan katta shaharlar qanday atalishini bilib oling.

L	$236 + 175$	M	$286 - (156 + 28)$
P	$721 - 368$	O	$(222 + 178) - 18$
E	$400 - 125$	A	$600 - 163 - 137$
S	$365 + (35 + 296)$	G	$(472 + 189) - 372$
I	$102 + (227 + 198)$		

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Uzunlik

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

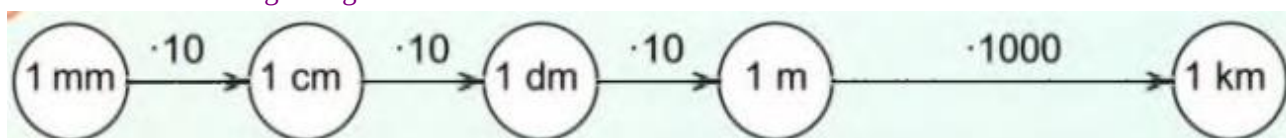
1. Bu uzunlik birliklari orasida qanday bog'liqlik borligini eslang

6 santimetr necha millimetrga teng?

3 detsimetr necha santimetrga teng?

7 metr necha detsimetrga teng?

5 kilometr necha metrga teng?

2. Nuqtalar o'mini to'ldiring.

7 m 2 dm 3 cm = ... cm

6 m 5 cm = ... cm

30 dm = ... m

3 dm 4 cm 8 mm = ... mm

9 dm 8 mm = ... mm

800 cm = ... m

3. Hisoblang. Taqqoslang.

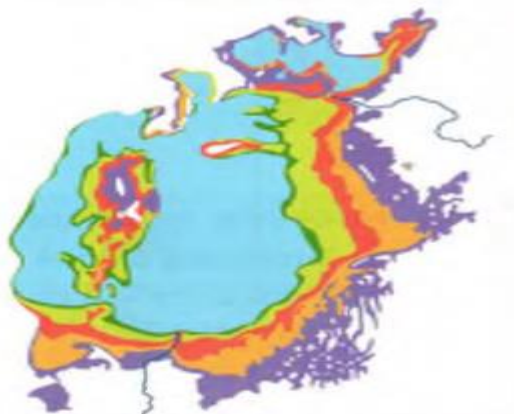
$1\text{ m } 6\text{ dm } 2\text{ cm} + 3\text{ m } 8\text{ dm } 5\text{ cm}$ $55\text{ dm } 8\text{ cm}$
 $7\text{ dm } 5\text{ cm } 3\text{ mm} - 4\text{ dm } 2\text{ cm } 5\text{ mm}$ $2\text{ m } 47\text{ cm}$
 $6\text{ dm } 5\text{ cm} - 5\text{ dm } 2\text{ mm}$ 27 mm
 $3\text{ m } 2\text{ dm} + 4\text{ dm } 8\text{ cm}$ $8\text{ m } 52\text{ cm}$
 $8\text{ m} - 3\text{ m } 4\text{ dm } 5\text{ cm}$ $5\text{ m } 2\text{ cm} - 4\text{ dm}$
 $2\text{ cm} + 3\text{ dm } 92\text{ mm}$ $70\text{ cm} - 3\text{ dm } 2\text{ mm}$

4. Sayyohlik yo'nalishining birinchi qismi 247 km ga teng. Ikkinchi qismi birinchisidan 67 km uzunroq. Butun yo'nalish uzunligini toping.

5. Jadvalda berilgan ma'lumotlarga qarab, savollarga javob bering. 1960-yildan 2010-yilgacha suv sathi qanchaga kamaydi? Agar o'n yil davomida u yana 2 metrga pasaygan bo'lsa, 2020-yilda suv sathi necha metr bo'ldi?

Yil	Suv sathi, m
1960	53
1970	51
1980	44
1990	36
2000	30
2010	28
2020	

Orol dengizi xaritasi

6. Kesmalarning uzunligini toping.

7. Berilgan ma'lumotlar bo'yicha yashirilgan sonni toping

U sahro va tog'larda bor.
 U dengizda yo'q.
 U beshdan katta.
 U juft emas toq son.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Amallarni bajaring. Javoblardan faqat uch xonali sonlarni tanlab oling va ularni ortib borish tartibida qo'yib chiqing. O'zbekistonda kattaligi bo'yicha to'rtinchi o'rinda turuvchi ko'l qanday ataladi?

O	912 – 486	Z	129 + 153
E	825 – 778	K	168 + 165
I	357 – 282	N	600 – 158
U	56 + 159	T	756 – 627

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Qo'shishni ko'paytirish bilan almashtiring. Qulay usulda hisoblang.

 $2 + 2 + 2 + 2 + 2$

 $6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6$

 $4 + 4 + 4$

 $5 + 5 + 5 + 5$

 $3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3$

 $9 + 9 + 9 + 9 + 9$

Bu yerda qanday jonivor nomi yashiringanini toping.

42	21	20	10	45
----	----	----	----	----

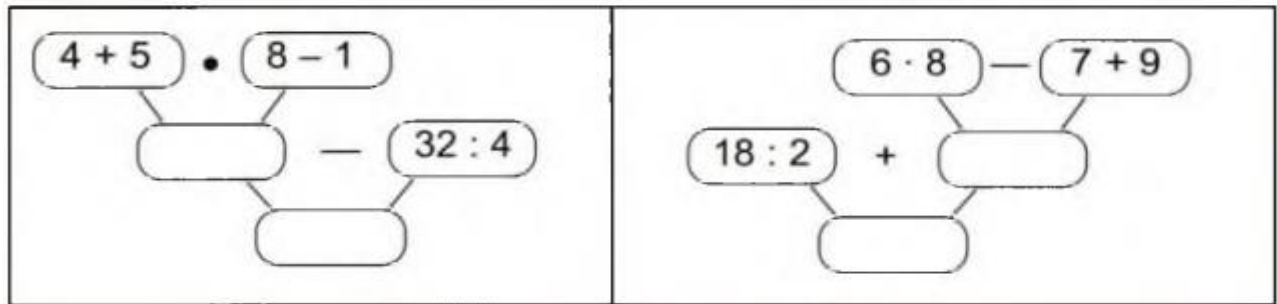
2. Amallarning bajarilish tartibini ko'rsating. Ifodalarni hisoblang.

a) $90 \cdot 8 + 210 : 70 - 7 \cdot 50$

b) $(650 - 330) : 80 \cdot 7$

d) $900 - ((560 - 60 \cdot 9) + 90)$

3. Chizmaga mos keladigan ifodani tanlang. Uning qiymatini hisoblang.

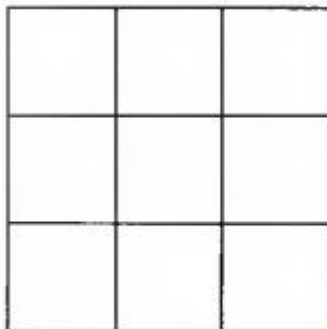
5. Hayvonot bog'idagi qafasda 12 ta oqqush, undan 2 marta kam baliqchi qush bor. Agar qafasda jami 35 ta qush bo'lsa, ularning nechitasi saqoqush?

6. Tushirib qoldirilgan sonlarni qanday topish kerak?

Ko'paytuvchi	7		4
Ko'paytuvchi	80	5	
Ko'paytma		200	160

Bo'linuvchi	630	560	
Bo'luvchi	9		8
Bo'linma		80	30

7. Hasharotlar qutining qaysi qismini egallashiga qarab, qutilarga joylashtiring.

9. Har bir keyingi son avvalgi ikki sonning yig'indisiga teng. Tushirib qoldirilgan sonlarni yozing.

a)

7	13	20		
---	----	----	--	--

b)

6		18		
---	--	----	--	--

d)

12	11			
----	----	--	--	--

e)

	9	25		
--	---	----	--	--

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Qora ilonning uzunligi 7 dm, kobraning uzunligi esa undan 3 m 5 dm ko'proq. Kobra qora ilondan necha marta uzun?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. 0 va 1 sonlarining xossalari

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdegilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish; zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib noto'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

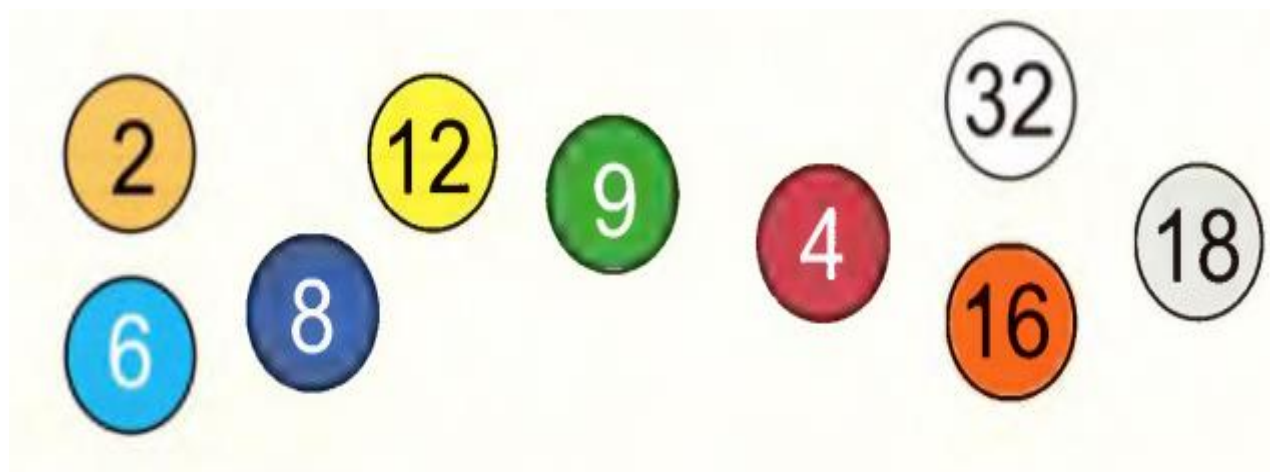
III. Yangi mavzu bayoni:

1. Sonlarni eng kichigidan boshlab shunday aytingki:

a) har bir keyingi son avvalgisidan ikki marta katta bo'lsin;

b) har bir keyingi son avvalgisidan uch marta katta bo'lsin.

Qaysi sonlar aytilmay qoldi?

2. Hisoblang. Qiymati 50 dan katta bo'lgan javoblarni ortib borish tartibida joylashtiring va O'zbekiston Qizil kitobiga kiritilgan hayvonning nomini bilib oling.

A	$7 \cdot 4$	K	$5 \cdot 10$	O	$7 \cdot 9$
N	$10 \cdot 9$	V	$8 \cdot 8$	T	$4 \cdot 8$
S	$9 \cdot 8$	S	$3 \cdot 17$	I	$9 \cdot 9$
L	$8 \cdot 7$	I	$6 \cdot 9$	G	$6 \cdot 7$

3. Amallarni bajarmay taqqoslang.

$173 \cdot 0$	$0 \cdot 273$	$638 : 638$	$645 : 645$
$256 : 1$	$256 \cdot 1$	$0 : 295$	$0 \cdot 295$
$x : 1$	$x \cdot 0$	$y \cdot 1$	$y \cdot 0$

4. Gaplarni davom ettiring. Har bir ta'rifga mos qoidani tanlang.

Har qanday son 1 ga ko'paytirilsa, ...	$0 : a = 0$
Har qanday son 0 ga ko'paytirilsa, ...	$0 \cdot a = 0$
Nol har qanday songa bo'linsa, ...	$a : 0$
Nolga bo'lish ...	$a \cdot 1 = a$

5. Azim noyob hayvonlar haqidagi kitobni 3 kunda o'qidi. U birinchi kuni 142 bet o'qidi, bu ikkinchi kun o'qiganidan 15 bet ko'p. Agar kitob 356 betdan iborat bo'lsa, u uchinchi kuni necha bet o'qigan?

6. Blits savollar. Ifodalar yozing.

- Har bir uyada b tadan qushcha bor. Yettita uyada nechta qushcha bor?
 - Har bir tuyaga m chelak suv kerak. Oltita tuya uchun qancha suv keltirish kerak?
 - O'tgan asrning oxirida O'zbekistonda dta oq panjali Tyan-Shan ayiqlari bo'lgan. Hozirda ular ikki marta kam. Ayiqlar soni qanchaga kamaydi?
 - Qo'riqxonada tta jayron bor, kiyiklar esa ulardan 3 marta ko'p. Qo'riqxonada jami nechta jonivor bor?
7. Jadvalda O'zbekistonning Qizil kitobiga kiritilgan hayvonlar turlarini ko'ryapsiz. Unda jami nechta hayvon bor? Yozing va hisoblang.

				
77 ta tur	18 ta tur	16 ta tur	48 ta tur	25 ta tur

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Hayvonot bog'ida bitta ayiqqa kuniga 6 kg sabzavot, 3 kg meva, 4 kg yorma hamda 3 kg o't kerak. To'rtta ayiqqa qancha sabzavot, meva, yorma va o't kerak boladi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Nol bilan tugaydigan sonlar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

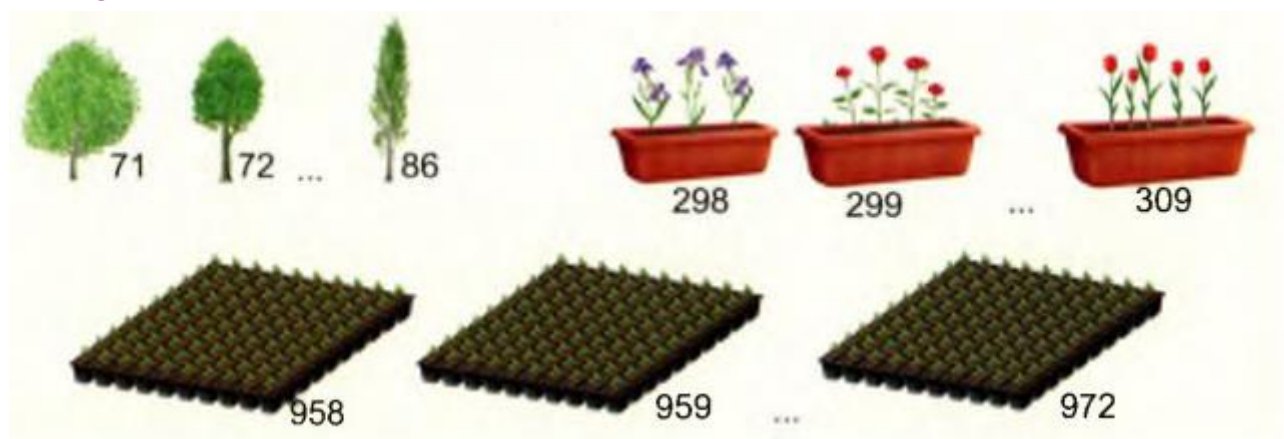
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Sanang.

2. Qo'shishni ko'paytirish bilan almashtiring. Har bir ifodaning qiymatini toping.

$$\begin{aligned}10 + 10 + 10 \\10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 \\100 + 100 + 100 + 100 \\100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100\end{aligned}$$

3. 10 ga va 100 ga ko'paytirish qoidasini eslang.
Hisoblang.

A $7 \cdot 10$	D $3 \cdot 100$	R $70 \cdot 10$	N $200 \cdot 1$
K $60 : 10$	O $800 : 100$	I $500 : 10$	R $40 : 1$

Sonlarni ortib borish tartibida joylashtiring va kashnich o'simligi yana qanday atalishini aniqlang.

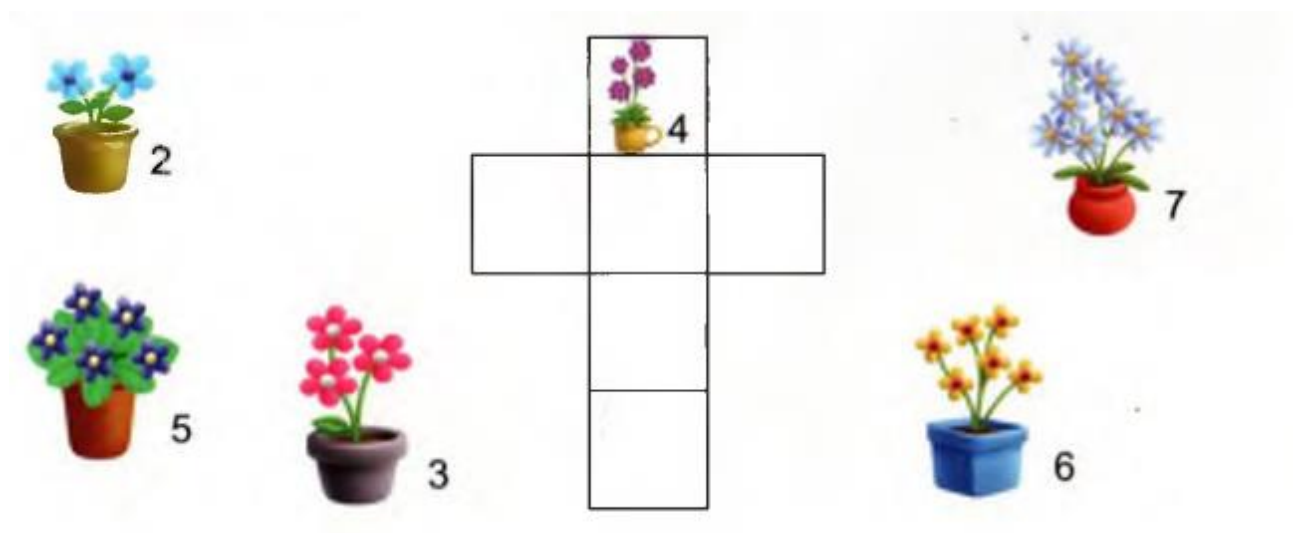
4. Har bir yashikda 10 ta gul ko'chati bor. 30 ta yashikda nechta rayhon ko'chati bor? 50 ta yashikdagi yalpiz ko'chatlari soni nechta? Hamma ko'chatlar nechta?

5. Gul do'konida katta guldonda 46 ta atirgul, kichik'guldonda 25 ta atirgul bor. Chinnigullar soni atirguldanda 10 marta ko'p. Atirgul chinniguldanda nechta kam?

6. Har bir navbatdagi misol avvalgi misolning javobidan boshlanishi uchun misollar qanday tartibda bo'lishi kerak?

$23 + 47$	$7 \cdot 9$	$7 + 16$	$70 : 10$	$56 : 8$	$63 - 7$
-----------	-------------	----------	-----------	----------	----------

7. Tuvaklarni kataklarga shunday joylashtiringki, ustun va qator bo'ylab 15 tadan gul tursin.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: 11-topshiriqdagi o'simlik O'zbekistonning Qizil kitobiga kiritilgan bo'lib, faqat Surxondaryo viloyatida o'sadi. Uni o'rgangan uch biologning har biri bu o'simlikdan nechta uchratganini ma'lum qildi. Birinchi biolog bu o'simlikning 54 tasini, ikkinchisi undan 17 ta ko'p uchratdi. Agar olimlar jami 180 ta o'simlikni ko'rgan bo'lsa, uchinchi biolog nechtasini uchratgan?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Taqsimot xossasi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalari aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Keyingi ikkita sonni ayting.

7, 14, 21, 28, ...

101, 212, 323, ...

81, 72, 63, ...

10, 21, 32, 43,

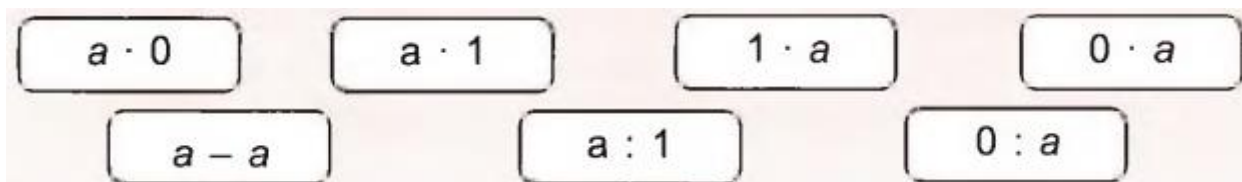
2. O'ylab ko'ring, sonlarda qanday umumiylik bor?

a) sariq katakda;

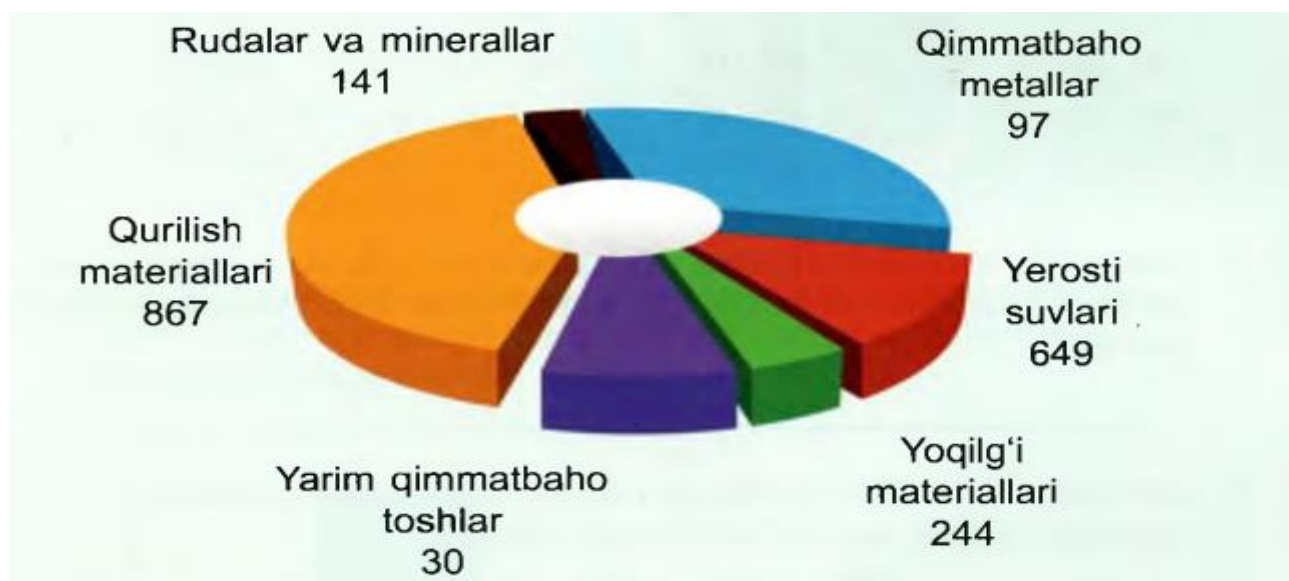
b) qizil katakda.

3. O'zaro teng ifodalarni toping.

4. Diagrammani o'rganing. Yozuvlarni tegishli qismlar bilan tutashtiring.

5. Berilgan ma'lumotlardan foydalanib, qaysi davlat qancha oltin qazib olganini aniqlang.

2020-yilda qazib olingan oltin

1	Xitoyda		368 tonna
2	Rossiyada	Xitoyga qaraganda 37 tonna kamroq	
3	Avstraliyada	Kanadaga qaraganda 157 tonna ko'proq	
4	AQShda	Ganaga qaraganda 51 tonna ko'proq	
5	Kanadada	Rossiyaga qaraganda 160 tonna kamroq	
6	Ganada	Rossiyaga qaraganda 192 tonna kamroq	
7	Braziliyada	Avstraliyaga qaraganda 221 tonna kamroq	
8	O'zbekistonda	Braziliyaga qaraganda 5 tonna kamroq	

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Uzuklar va ziraklar ko'pincha yarim qimmatbaho toshlar bilan bezatiladi. Zargar 18 ta uzukni yoqut bilan va undan ikki marta ko'p uzukni feruza bilan bezatdi. Zargar jami nechta uzukni bezagan?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Soat va minutla

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

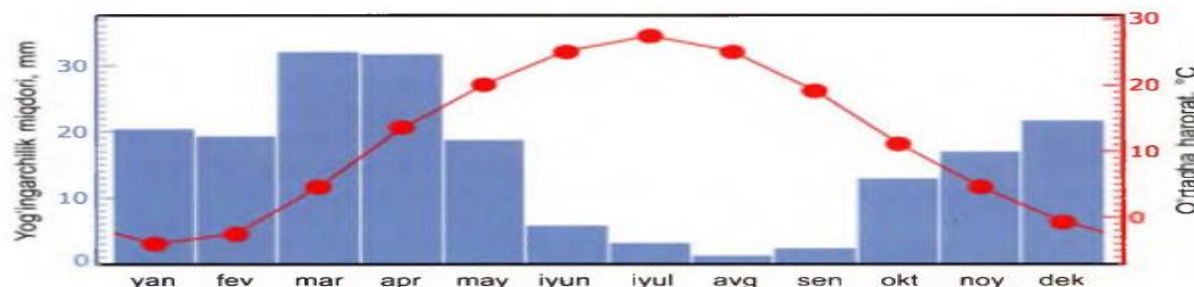
1. Havoning harorati gradusda o'lchanadi. Yog'ingarchiliklar - yomg'ir yoki qor qatlamining qalinligi bo'yicha millimetrdan o'lchanadi. Diagrammani o'rganing.

a) Eng issiq oy qaysi?

b) Qaysi oyda yog'ingarchilik eng kam yuz beradi?

d) Sentabrda havoning o'rtacha harorati qanday bo'ladi?

e) Mart oyida necha millimetr yog'ingarchilik bo'lgan?

2. Quyidagi masalalarni yechish uchun ifodalar tuzing. Ularning qiymatini hisoblang.

a) O'zbekistonda bir yilda 248 kun havo ochiq bo'ladi. Bir yilda necha kun bulutli ob-havo bo'ladi?

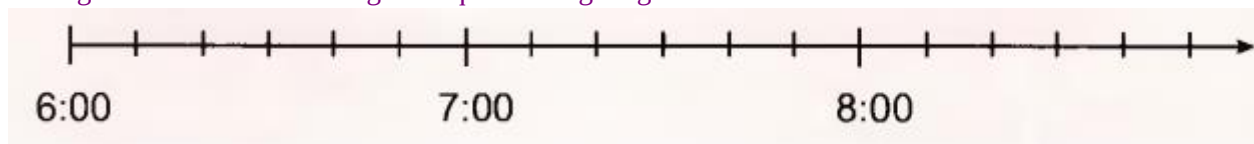
b) Iyulda harorat kunduzi 38 gradusgacha ko'tariladi, tunda esa

23 gradusga tushadi. Harorat tunda qanchaga o'zgaradi?

3. Rasmlarga qarab 6-sentabrda kunning turli vaqtlarida havo harorati necha gradus bo'lganini aytib bering. Har bir soat tagiga vaqtni soat:minut ko'rinishida yozing.

Tun	Tong	Kun	Oqshom
			
21°C	20°C	32°C	31°C

4. Azim soat 6:00 da uyg'ondi. U 50 minut ertalabki jismoniy mashg'ulot bilan shug'ullandi. Azim maktabga tayyorlanishga jismoniy mashg'ulotdan 30 minut kam, yo'lga esa tayyorgarlikdan 30 minut ko'p vaqt sarfladi. U soat nechada maktabga keldi? Sonlar nurini tuzing va unga mashg'ulot, tayyorgarlik va maktabga borish uchun sarflangan vaqtlarni belgilang

5. Tenglamalarni yeching.

a) $x + 4 \text{ h } 48 \text{ min} = 9 \text{ h } 03 \text{ min} - 1 \text{ h } 58 \text{ min}$

b) $7 \text{ h } 20 \text{ min} - y = 2 \text{ h } 56 \text{ min} + 1 \text{ h } 17 \text{ min}$

d) $t - 3 \text{ h } 14 \text{ m} = 7 \text{ h } 52 \text{ min} - 4 \text{ h } 19 \text{ min}$

e) $5 \text{ h } 31 \text{ min} + b - 4 \text{ h } 42 \text{ min} + 2 \text{ h } 56 \text{ min}$

6. Krossvordni yeching

Gorizontal:

A) $35 \cdot 7$

D) $13 \cdot 4$

E) $900 : 3$

F) $98 - 4 \cdot 9$

G) $637 : 637$

Vertikal:

A) $125 + 137$

B) $320 - 228$

D) $70 \cdot 8$

E) $64 : 2$

7. Sentabr oyi birinchi yarmining o'rtasi chorshanbaga to'g'ri keladi. Sentabr oyi ikkinchi yarmining o'rtasi haftaning qaysi kuniga to'g'ri keladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Masalani yechishda 1 soat uchun 6 katak olib, sonlar nurini chizing.

Soat 8:40 da yomg'ir yog'a boshladi. U 2 soat-u 30 minut davom etdi. Keyin yomg'ir to'xtadi va 3 soat-u 40 minutdan so'ng yana yog'di. Bu qaysi vaqtda sodir bo'ldi?

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. To'g'ri to'rtburchak

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Misollarni yeching. Bu yerda qanday miqdorlar haqida aytilyapti?

a) Misollarning qiymatlarini o'srsh tartibida qo'yib chiqing.

E $16 \cdot 7$

E $51 \cdot 6$

I $6 \cdot 34$

M $30 \cdot 10$

P $12 \cdot 8$

R $34 \cdot 5$

T $72 \cdot 8$

R $82 \cdot 9$

b) Javoblarni kamayish tartibida qo'yib chiqing.

U $713 - 236$

A $814 - 792$

Y $286 + 491$

Z $827 - 799$

2. Shaklning perimetri deb nimaga aytilishini eslang. Shakllarga mos tengliklarni toping. Qaysi tenglik uchun shakl topilmadi? Siz unga mos shaklni chiza olasizmi?

$P = a$

$P = a \cdot 3$

$P = a \cdot 6$

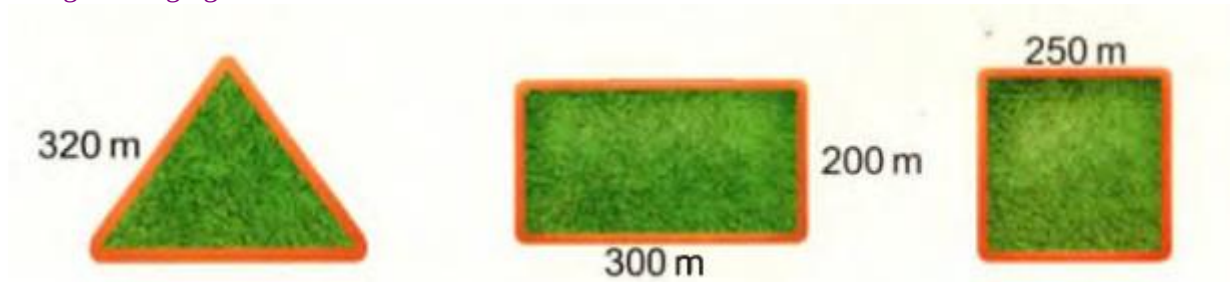
$P = a \cdot 5$

$P = a \cdot 4$

3. Birinchi kvadratning perimetri 3 dm 2 cm, ikkinchi kvadratning perimetri undan 80 mm katta. Ikkinchi kvadratning tomoniari birinchi kvadratning tomonlariga qaraganda qancha uzun?

4. Fermerning uchta yer maydoni bor. Har bir maydon shaklini ayting. Har bir mavdon atrofidagi devorning uzunligi gancha?

5. Shaklning yuzi deb nimaga aytiladi? To'g'ri to'rtburchakning yuzini o'lchash uchun bolalar turli xil o'lchamlarni oldilar. Qaysi o'lcham eng gulay?

6. Bir o'lchov birligidan boshqasiga o'tkazing

$$5 \text{ dm} = \square \text{ cm}$$

$$12 \text{ m} = \square \text{ dm}$$

$$2 \text{ km} = \square \text{ m}$$

$$5 \text{ dm } 3 \text{ cm} = \square \text{ cm}$$

$$7 \text{ m } 2 \text{ dm} = \square \text{ dm}$$

$$8 \text{ m } 3 \text{ cm} = \square \text{ cm}$$

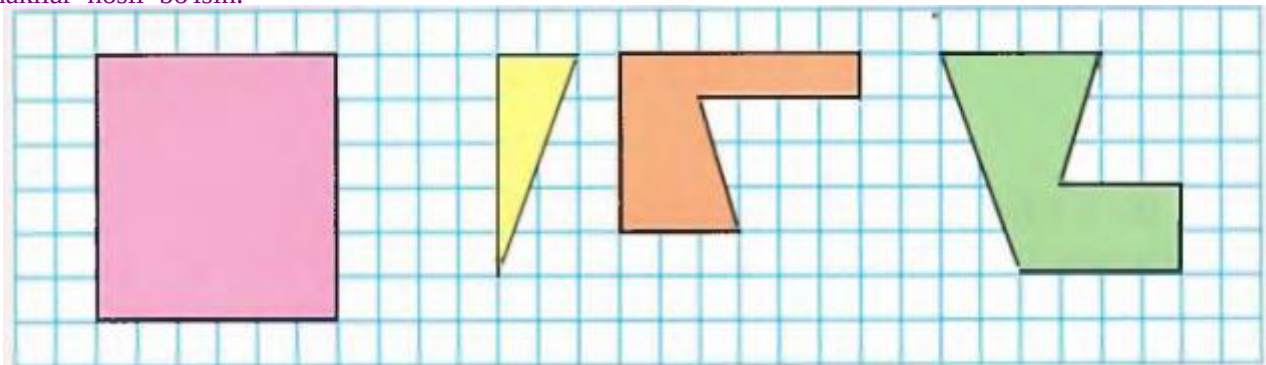
$$2 \text{ dm}^2 = \square \text{ cm}^2$$

$$3 \text{ m}^2 = \square \text{ dm}^2$$

$$5 \text{ m}^2 \text{ } 3 \text{ dm}^2 = \square \text{ dm}^2$$

7. To'g'ri to'rtburchak shaklidagi maydonning bo'yi 80 m, eni undan 4 marta kichik. Maydonning perimetri va yuzi nechaga teng?

8. Daftaringizga kvadrat chizing. Uning ichida siniq chiziqni shunday o'tkazingki, natijada o'ngdagi shakllar hosil bo'lsin:

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Olmazor to'rtburchak shaklda. Bog1 maydonining bo'yi 27 m, eni undan 3 marta kichik. Fermer bog'ni qushlardan himoyalash uchun ustini to'r bilan o'rashi kerak. Unga eni 4 m bo'lgan 70 m lik to'r o'rami yetadimi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib noto'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Sonlarni uchta guruhga bo'ling:

76, 894, 308, 38, 3, 8, 17, 72, 172, 225, 95, 5.

Bir xonali

Ikki xonali

Uch xonali

2. Uch xonali sonlarni ko'rsating. Har bir sonda nechta yuzlik, o'nlik va birlik bor? Nechta yuzlik va birlik bor? Nchta o'nlik va birlik bor?

28

293

11

4

2 000

107

325

Yozuvda sonning har bir raqami ma’lum bir o’rinni egallaydi. Bu o’rin xona deb ataladi. Qulaylik uchun ko’p xonali sonlar sinflarga – o’ngdan boshlab uchta raqamdan iborat guruhlariga bo’linadi. Har bir sinfning o’z nomi bor: eng kichigi – birlar sinfi, keyingisi – minglar sinfi.

Minglar sinfi			Birlar sinfi		
Yuzlar	O’nlar	Birlar	Yuzlar	O’nlar	Birlar
2	5	8	1	6	9

Ikki yuz ellik sakkiz ming

Bir yuz oltmish to’qqiz

3. Yozilgan sonlarni o’qing. Ularda nechta raqam bor

968 minglar	372 birlar	103 minglar	210 birlar	542 minglar	207 birlar
177 minglar	264 birlar	95 minglar	161 birlar	3 minglar	581 birlar

4. Quyidagi sonlarni yozing, ularda:

- a) 65 ta minglik 567 ta birlik;
- b) 380 ta minglik 607 ta birlik;
- d) 1 ta minglik 355 ta birlik;
- e) 70 ta minglik 400 ta birlik bo’lsin.

5. Tenglamalarni yeching.

a) $20 \cdot x = 300 - 180$

b) $a : 7 = 29 + 41$

d) $210 : y = 145 - 75$

e) $900 - t = 720 : 8$

6. Muzeyda 47 ta qoraqalpoq rassomlari va ulardan ikki marta ko’p o’zbek rassomlarining asarlari to’plangan. Agar muzeyda jami 235 ta asar bo’lsa, rus rassomlarining nechta asari joy olgan?

7. Rasmlar ko’rgazmasiga bir nechta rassomlar 50 ta surat taqdim qilishdi. Har bir rassom hech bo’lmaganda bitta surat berdi va ular bergan suratlar soni bir xil emas. Bu guruhda ko’pi bilan nechta rassom bo’lishi mumkin?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o’tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o’tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o’quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag’batlantirish.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Quyidagicha sonlarni yozing, ularda:

- a) 190 ta minglik 337 ta birlik;
- b) 200 ta minglik 500 ta birlik;
- d) 47 ta minglik 532 ta birlik;
- e) 129 ta minglik 936 birlik;
- f) 70 ta minglik 710 birlik;
- g) 9 ta minglik 104 ta birlik bo’lsin.

O’IBDO’: _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'paytirish usullari

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdegilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Biz sonlarni yozishda nechta raqamdan foydalanamiz? Amallarni bajaring. Bu yerda qaysi mamlakat nomi yashirilgan?

S	O	H	N	I	D	T
+ 235	- 683	+ 708	- 562	+ 259	- 302	- 700
+ 123	- 541	+ 213	- 319	+ 154	- 187	- 228
921	413	243	115	413	358	472
142	243					

Biz arab raqamlari deb ataydigan raqamlar Hindistonda kashf qilingan. Boshqa xalqlarda bo'lmagan 0 raqami hindlarning muhim kashfiyoti bo'lgan. Nol borligi tufayli eng uzun sonlarni ham o'nta raqam yordamida yozish imkoniyati paydo bo'ldi.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

2. Biz pozitsion sanoq sistemasidan foydalanamiz. Bu raqamning qiymati uning joylashgan o'rniga bog'liqligini anglatadi. 2, 5, 8 raqamlaridan tuzish mumkin bo'lgan uch xonali sonlarni ayting. Chiqqan har bir sonda nechta yuzlik, o'nlik va birlik bor? Har bir sonda nechta to'liq o'nlik bor? Nechta to'liq yuzlik bor?
3. Xorazmiygacha Yevropada rim yozuvidan foydalanilgan. Sonlarni arab raqamlarida yozing va amallarni bajaring

I = 1, V = 5, X = 10, L = 50, C = 100.

XXV + LIII	LXXII - XXXIII	C : V
XII + III	X - VIII	XV · V

4. Sonlarni raqamlar bilan yozing, ularda:

- a) 2 ta minglik 487 ta birlik;
 b) 5 ta minglik 304 ta birlik;
 d) 12 ta minglik 100 ta birlik;
 e) 280 ta minglik 600 ta birlik bo'lsin.

Har bir sonda nechta raqam bor?

5. Xivadagi yodgorliklarni ko'rish uchun 5 soat-u 45 minut, tushlikka 35 minut, bozorga borish uchun yodgorliklarni ko'rishdan 2 soat-u 50 minut kam vaqt rejalashtirilgan. Agar sayohatchilar mehmonxonadan 9:00 da chiqqan bo'lsa, ular soat nechada qaytib kelishadi?

6. Taqqoslang.

$$1 \cdot 18 \quad 18 \cdot 0$$

$$4 \cdot 1 \quad 4 + 0$$

$$32 : 1 \quad 0 : 32$$

$$11 - 0 \quad 11 \cdot 0$$

$$a : a \quad b : b$$

$$c \cdot 0 \quad 0 \cdot c$$

7. Quyidagi misollarni ifoda ko'rinishida yozing va ularning qiymatini hisoblang.

- a) Eng katta ikki xonali son bilan eng kichik uch xonali sonning yig'indisidan 3 marta orttirilgan eng katta bir xonali sonni ayiring.
 b) Eng kichik uch xonali son bilan eng kichik natural sonning ayirmasini eng katta ikki xonali songa bo'ling.

8. a) 3 ta magnitli esdalik sovg'a uchun 60 000 so'm to'landi. 5 ta magnit uchun qancha to'lash kerak?
 b) 8 dona sopol haykalcha uchun 720 000 so'm to'langan. Bu haykalchalarning 4 tasi uchun qancha to'lash kerak bo'ladi?

9. Navbatdagi rasm qanday bo'ladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: 4 quti shirinlik uchun 360 000 so'm to'langan. 9 quti shirinlik uchun qancha to'lash kerak?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarning o'qilishi va yozilishi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. 54 623, 73 725, 412 343, 198 735 sonlarini o'qing. Ularning xona va sinflarini ayting.

2. Sonlarni raqamlar yordamida yozing.

a) Buxoroda bir yuz qirqdan ortiq tarixiy obida mavjud.

b) Minorai Kalon masjidining katta hovlisi ikki yuz sakkizta g'isht ustunlar bilan o'ralgan.

d) Devonbegi hovuziga to'rt ming kub metrda ko'proq suv sig'adi. Bu sonlarni yozishda qaysi o'qilmaydigan raqamdan foydalanish mumkin?

Agar sinfda uchta xonaning hammasida 0 raqami turgan bo'lsa, bu sinf nomi aytilmaydi.

Millionlar			Minglar			Birliklar		
Yuzlar	O'nlar	Birlar	Yuzlar	O'nlar	Birlar	Yuzlar	O'nlar	Birlar
	5	7	0	0	0	2	6	1

57 000 261 soni 57 million 261 kabi o'qiladi.

Sonlarni o'qishda har bir sinf nomi alohida aytiladi. So'nggi sinf – birliklar sinfi nomini aytish shart emas. Sinfning ichida raqamning o'z o'rnini – xonasi bor. Agar xonada 0 turgan bo'lsa, bu xona o'qilmaydi.

Millionlar			Minglar			Birlar		
Yuzlar	O'nlar	Birlar	Yuzlar	O'nlar	Birlar	Yuzlar	O'nlar	Birlar
	1	2	3	4	5	6	7	8
7	4	0	2	0	3	0	5	8

12 345 678 soni 12 million 345 ming 678 kabi o'qiladi.

740 203 058 soni 740 million 203 ming 58 kabi o'qiladi.

3. Sonlarni jadvalga yozing va ularni o'qing:

61 987 652, 921 407 120, 32 780, 100 002, 28 000 036

Millionlar			Minglar			Birliklar		
Yuzlar	O'nlar	Birlar	Yuzlar	O'nlar	Birlar	Yuzlar	O'nlar	Birlar

4. Amallarni bajaring. Hosil bo'lgan sonlarni o'qing.

$20 \cdot 4 + 40 \cdot 4$	$(5 + 278) \cdot 1\,000$	$700 \cdot (153 + 47)$
$7 \cdot 90 + 30 \cdot 7$	$(46 + 345) \cdot 100$	$30 \cdot (284 + 316)$
$20 \cdot 30 + 50 \cdot 3$	$(5 + 683) \cdot 10\,000$	$500 \cdot (179 - 89)$

5. Tenglamalarni yeching va tekshiring.

$x - 657 = 209 + 98$	$860 - y = 119 + 237$
$750 + z = 430 + 524$	$t + 219 = 867 - 138$

8. Ikkita bir xil zardo'zlik naqshini toping.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Hisoblang va chevarlar gul solib tikadigan naqsh qanday atalishini bilib oling.

G	$259 + 317$	I	$961 - 408$	U	$345 - 117$
D	$950 - 398$	L	$322 + 167$	A	$529 + 219$
Z	$225 + 168$	O'	$540 - 117$	N	$300 - 225$

576	228	489	552	423	393	553
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarning o'qilishi va yozilishi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalari aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

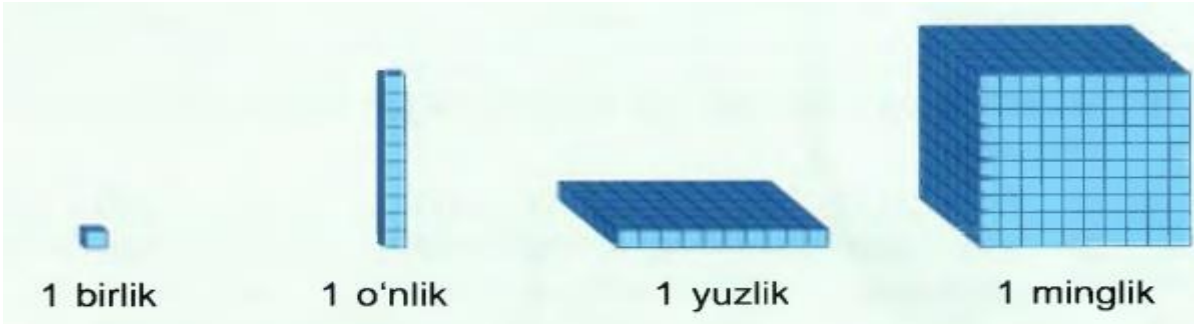
III. Yangi mavzu bayoni:

1. Sonlarni jadvalga yozing va ularni o'qing.

Navoiy viloyatida aholi soni 1 004 500 nafar. Ularning 498 100 nafari shaharlarda, 458 400 nafari qishloqlar va shaharchalarda yashaydi.

Millionlar			Minglar			Birliklar		
Yuzlar	O'nlar	Birlar	Yuzlar	O'nlar	Birlar	Yuzlar	O'nlar	Birlar

2. Bitta yuzlikda nechta o'nlik va nechta birlik bor? Bitta minglikda nechta birlik, o'nlik, yuzlik bor?

1 birlik 1 o'nlik 1 yuzlik 1 minglik

5 ta minglikda nechta o'nlik bor? 3 ta minglikda-chi?
10 ta minglikda-chi?
4 ta minglik va 6 ta yuzlikda nechta o'nlik bor?

1 o'nlik = 10 birlik
1 yuzlik = 10 o'nlik = 100 birlik
1 minglik = 10 yuzlik = 100 o'nlik = 1 000 birlik
1 million = 1 000 minglik = 1 000 000 birlik

3. Daftaringizga ko'chirib yozing va bo'sh joylarni to'ldiring.

6 yuzlik = ... birlik

34 yuzlik = ... birlik

7 minglik = ... birlik

27 minglik = ... birlik

4. Ko'paytirishni bajaring. Hosil bolgan sonlarni o'qing.

$$90 \cdot 100$$

$$17 \cdot 10\,000$$

$$25 \cdot 3\,000$$

$$200 \cdot 100$$

$$640 \cdot 100$$

$$2\,800 \cdot 70$$

$$300 \cdot 900$$

$$800 \cdot 7\,000$$

$$12\,300 \cdot 200$$

5. Toshkentdan Navoiyga "Sharq" poyezdida borish mumkin. Chipta narxlari ekonom-klassga 98 000 so'm, birinchi toifa vagon uchun 160 000 so'm. Sayohatga borish uchun 2 nafar katta va 3 nafar boladan iborat oila har ikki holat bo'yicha qancha pul to'lashi kerak?

Birinchi toifa vagon narxi ekonom-klass vagoniga qaraganda qancha qimmatroq bo'ladi?

6. Savollarga javob berish uchun ifodalar tuzing.

a) Muruntov konidan 2 yilda 100 t oltin qazib olindi. Agar qazib olish 75 yil davom etsa, bu kondagi oltin zaxirasi qancha?

b) 7 ta yuk mashinasida 28 tonna ruda olib chiqildi. 15 ta mashina bilan qancha ruda tashish mumkin?

7. 4, 6, 7 raqamlaridan uch xonali sonlar tuzing. Nechta son hosil bo'ldi? Qanday sonlar ko'proq chiqdi: juft sonlarmi yoki toq sonlarmi?

Visola poyezdning boshidan 9-vagonga chiqdi. Shunda qizlar qo'shni vagonlarda ketayotganlari ma'lum bo'ldi. Poyezdda nechta vagon bo'lishi mumkin?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Navoiyga "Afrosiyob" poyezdida tez yetib olish mumkin. Arzon chipta 146 ming so'm turadi, qimmatlari esa undan 136 ming so'm ortiq. Ikkita qimmat chipta uchun qancha to'lash kerak bo'ladi?

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarni taqqoslash

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

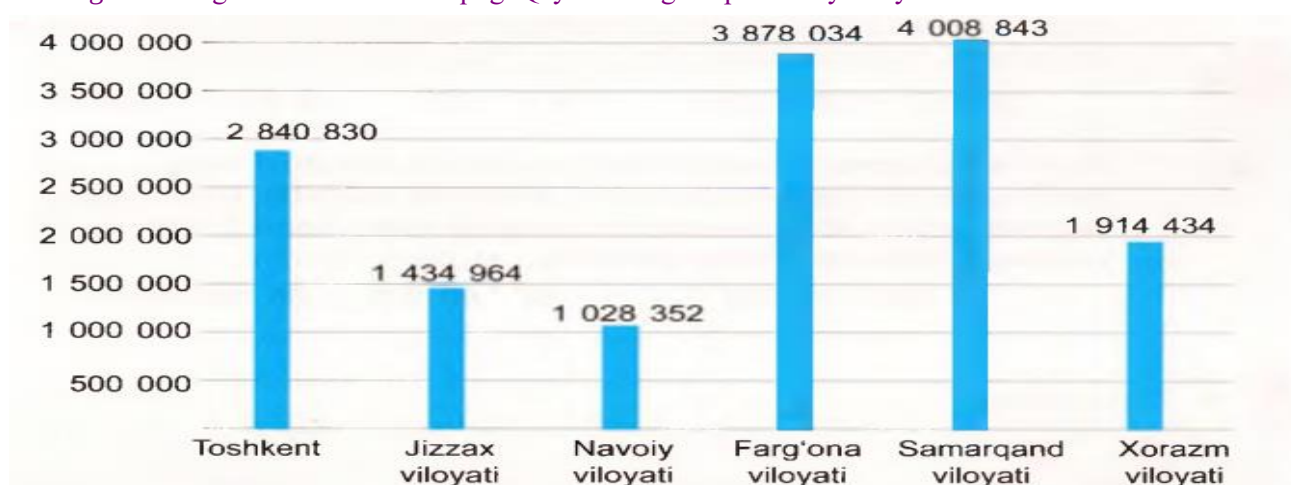
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Diagrammadagi ma'lumotlarni o'qing. Qayerda eng ko'p aholi yashaydi?

2. Sonlarni yozing va ularni taqqoslang. Qaysi to'plamda kubiklar ko'p?

3. Sonlarni o'qing. Jadvaldagi eng katta son qaysi? Nima uchun?

Millionlar			Minglar			Birlar		
Yuzlar	O'nlar	Birlar	Yuzlar	O'nlar	Birlar	Yuzlar	O'nlar	Birlar
			9	9	9	9	9	8
			9	9	9	9	9	9
		1	0	0	0	0	0	0

4. Taqqoslang.

340 600

280 267

67 607

1 000 999

1 000 000 999 999

2 830 2 083

75 530 75 496

834 921 98 567

70 057 70 570

5. Sayyohlar avtobusi Toshkent - Samarqand - Shahrisabz - Qarshi - Toshkent yo'nalishi bo'ylab yurdi. Chizma bo'yicha avtobus necha kilometr yurganini aniqlang.

6. Yahyo 5, 6, 7, 8, 9 raqamlari yordamida turli besh xonali sonlarni yozdi, bu sonlarda raqamlar takrorlanmaydi. Keyin bu sonlarni o'sish tartibida yozdi. Yozuvda 79 865 sonidan keyin qaysi son keladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Sayyoh Toshkentdan Samarqandgacha 312 km, Samarqanddan Buxorogacha esa undan 57 km kamroq yo'l bosib o'tgan. Sayyoh bosib o'tgan umumiy masofa qancha?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Xona qo'shiluvchilari yig'indisi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

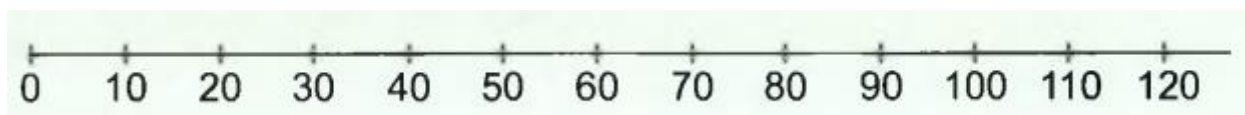
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Qarshi shahrining Qashqadaryo daryosi ustida tarixiy "Amir Temur ko'prigi" bor. Uning uzunligi 122 metr. Unda nechta to'liq yuzlik metr bor va qancha to'liq o'nlik metr bor?

2. Qashqadaryo viloyatining maydoni 28 570 km². Bu sonni jadvalga yozing. Unda nechta yuzlik, o'nlik va minglik bor?

O'n minglar	Bir minglar	Yuzlar	O'nlar	Birlar
10 000	1 000	100	10	1

3. Xona qo'shiluvchilari yig'indisi ko'rinishida yozing.

34 567 290
290 007

560 400 803
5 000 008

150 004
230 000

Xona qo'shiluvchilari yig'indisi – ko'p xonali sonning xona birliklari yig'indisi quyidagi ko'rinishda yoziladi:

$$34\ 792 = 30\ 000 + 4\ 000 + 700 + 90 + 2$$

Ko'rsatma:

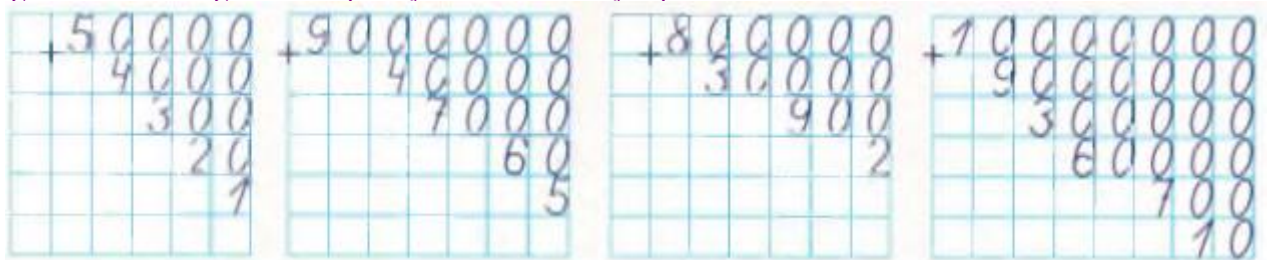
Sonni xona qo'shiluvchilari yig'indisi ko'rinishida yozish uchun:

1) uning noldan boshqa har bir raqami uchun qo'shiluvchi tuzing: bu raqamga, sonda undan keyin nechta raqam kelayotgan bo'lsa, shuncha nol yozing;

2) yig'indini shu qo'shiluvchilar bilan yozing.

$$28\ 570 = 20\ 000 + 8\ 000 + 500 + 70.$$

4. Yig'indini hisoblang. Sonda qanday xona birliklari yo'q.

6. Yulduzlarni kuzatar ekanlar, olimlar 578 ta kichik asteroid va ulardan 134 ta kam katta asteroidni sanashdi. Yana asteroidlardan 376 ta kam kometalarni ko'rishdi. Olimlar jami nechta kosmik jismini sanashgan?

7. Kitob shahridan uncha uzoq bo'lmagan joyda Yer uchun xavfli asteroidlarni qidiradigan rasadxona joylashgan. Amallarni tartibi bo'yicha bajaring va rasadxona qurilgan hudud nomini aniqlang

$$246 + ((608 - 518) \cdot 7 - 283) - (5 \cdot (124 - 38) - 62)$$

A 630

D 86

K 225

N 368

A 593

Y 347

M 90

A 430

8. Ifodalar tuzing va ularning qiymatlarini hisoblang.

a) 245 soniga 456 va 289 sonlari ayirmasini qo'shing.

b) 876 sonidan 228 va 192 sonlarining yig'indisini ayiring.

9. Blits topshiriq. Hisoblang. Qashqadaryo viloyati markazi Qarshi shahri qadimda qanday nomlangan?

A $278 + 194 + 222$

N $116 + 167 + 333$

I $800 - 192 - 108$

S $453 - (109 + 153)$

U $(375 + 179) - 175$

F $(642 + 118) - 18$

616	694	191	694	742
-----	-----	-----	-----	-----

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Astronomlar birinchi kun 79 ta yangi asteroidni, ikkinchi kun undan 14 ta kam asteroidni aniqlashdi. Shu ikki kun ichida jami nechta asteroid aniqlandi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarni qo'shish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

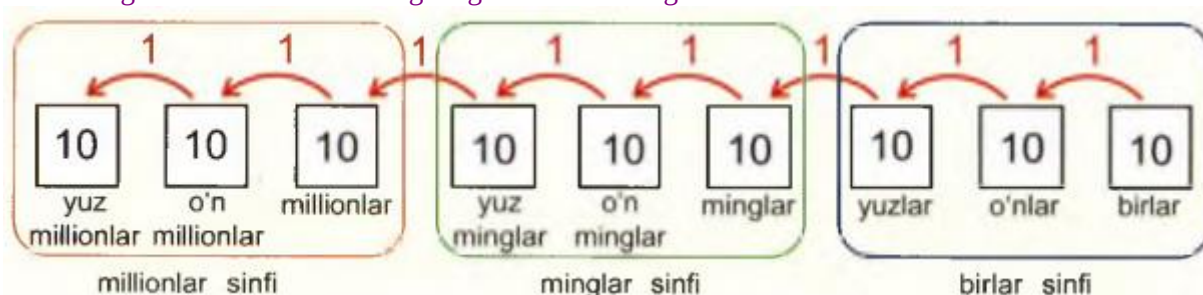
1. Birinchi kun Termiz - Qarshi yo'lining 3 km 200 m qismi, ikkinchi kun 5 km 400 m qismi ta'mirlandi. Yo'lning jami qancha qismi ta'mirlandi?

2. Amallarni bajaring.

+ 4 km 430 m + 3 km 570 m + 4 km 600 m + 7 km 862 m

2 km 360 m 6 km 349 m + 3 km 700 m + 8 km 399 m

3. Sonlarning xonalarini va ularning bog'lanishini eslang.

Ikkita ko'p xonali sonni qo'shish uchun:

1) sonlarni ustun shaklida yozing, har bir xonaning raqamlari bir-birining ostiga joylashsin;

2) o'ng tomondan boshlab har bir xonadagi sonlarni qo'shing. Agar natija 10 dan ortiq bo'lsa, uning birliklarini shu xonaga yozing, o'nliklar sonini katta xonaga o'tkazing.

$$\begin{array}{r} 317473 \\ + 254356 \\ \hline 571829 \end{array} \quad \begin{array}{r} 91778 \\ + 89269 \\ \hline 181047 \end{array}$$

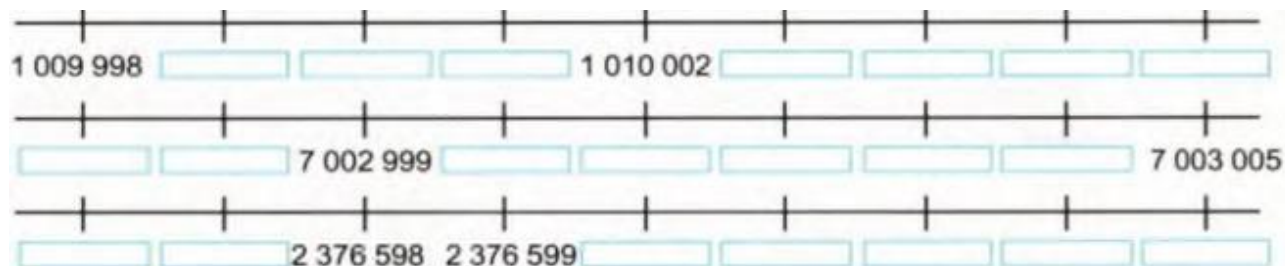
4. Termizda noyob arxeologik muzey bor. U yerda 8 529 ta qadimiy tanga, 4 238 ta ro'zg'or ashyolari, 245 ta haykal va tangalardan 2 897 ta ko'p taqinchoqlar saqlanadi. Muzeyda hammasi bo'lib qancha eksponat bor?

5. Jadvalga qarab masalani yeching.

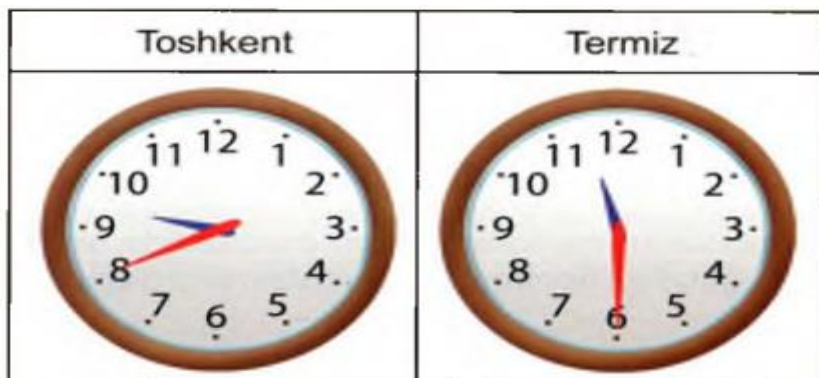
Arxeologlar qadimgi odamlarning mehnat qurollarini topdilar.

			
Nayza	Chopqi	Kesish asbobi	Kurakcha
876	Nayzadan 584 ta ko'p	Nayzadan 598 ta kam	Kesish asbobidan 235 ta ko'p

6. Kataklarga qanday sonlar yozilishi kerak?

7. Poyezd Toshkentdan soat nechada yo'lga chiqib, Termizga soat nechada yetib kelishini aniqlang. Agar poyezd Termizdan kechqurun yolga chiqsa va Toshkentga ertalab yetib kelsa, u qancha vaqt yo'lda yurgan bo'ladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Muzey kutubxonasida qadimgi kitoblar va tarixiy hujjatlarsaqlanadi. Kitoblar soni 6 543 ta bo'lib, bu hujjatlarga qaraganda 4 298 taga kam. Muzeyda jami nechta kitob va hujjatlar bor?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarni qo'shish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdegilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish; zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Archa o'rmonlarini muhofaza qilish maqsadida tashkil etilgan qo'riqxonalar qanday nomlanadi? Amallarning bajarilish tartibiga ko'ra so'zni toping.

$$2835 + (1657 + 7860) + (845 - 39 \cdot 7)$$

M 572

I 12 352

O 273

Z 9 517

U 2 570

N 12 924

2. Zomin bog'ining daraxtsiz yerlari

7 327 gektarni, o'rmonzorlari esa

9 456 gektarni tashkil etadi. Zomin bog'i

necha gektarni egallaydi?

3. 10 000 m² ga teng maydon bir gektar deb ataladi.

1 ha = 10 000 m²

4 gektarda necha kvadrat metr bor? 7 gektarda-chi? 20 gektarda-chi?

4. Sonlarni xona qo'shiluvchilari yig'indisi ko'rinishida yozing.

356 894 280 300 507 130 904 600 000 003

5. Masalalarga mos ifodalar tuzing.

a) Zomonga sayyohlarni n ta avtobusda va m ta yo'nalishli taksida olib kelishdi. Har bir avtobusda 35 nafardan, taksida esa 11 nafardan yo'lovchi keldi. Hammasi bo'lib necha sayyoh kelgan?

b) Sanatoriya a ta ikki o'rinli va b ta to'rt o'rinli xonalar bor. Sanatoriya jami necha kishi joylashishi mumkin?

d) Sanatoriya oshxonasida x ta 6 o'rinli va y ta 4 o'rinli stol bor. Oshxonada bir vaqtning o'zida necha kishi ovqatlanishi mumkin?

Bu ifodalarda qanday umumiylik bor va ular nimasi bilan farqlanadi?

6. Bo'sh joylarni to'ldiring.

$$4 \text{ m}^2 13 \text{ dm}^2 = \dots \text{ dm}^2$$

$$289 \text{ dm}^2 = \dots \text{ m}^2 \dots \text{ dm}^2$$

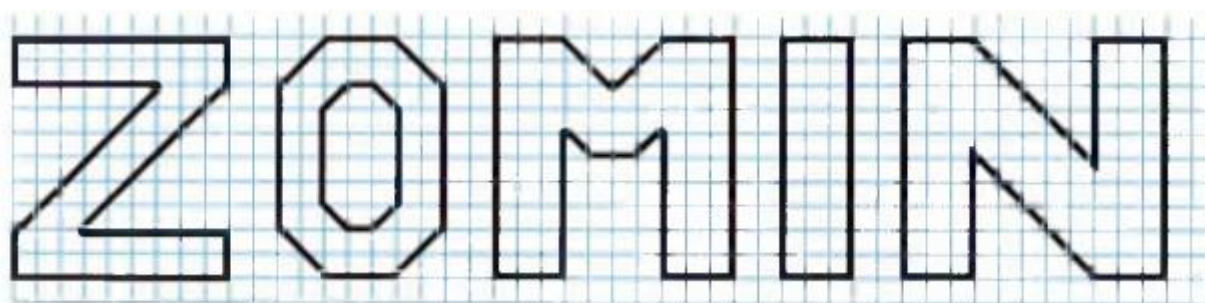
$$6 \text{ dm}^2 87 \text{ cm}^2 = \dots \text{ cm}^2$$

$$967 \text{ cm}^2 = \dots \text{ dm}^2 \dots \text{ cm}^2$$

$$5 \text{ cm}^2 28 \text{ mm}^2 = \dots \text{ mm}^2$$

$$345 \text{ mm}^2 = \dots \text{ cm}^2 \dots \text{ mm}^2$$

7. Bu harflarning yuzalarini taqqoslang. Qaysi harfga ko'proq qog'oz ketadi?

9. Yozing.

a) Sonlarni raqamlar bilan yozing.

8 mln 672 ming 520

72 mln 53 ming 700

203 mln 4 ming 9

500 mln 9

b) Millionlari 734 ta, minglari millionlaridan 108 ta ko'p, birliklari esa minglaridan 223 ta kam bo'lgan sonni raqamlar bilan yozing.

d) O'nliklar xonasida 6 raqami, yuzliklar xonasida o'nliklar xonasidagi raqamdan 3 marta kichik, birliklar xonasida esa sonning dastlabki ikkita raqami yig'indisiga teng raqam bo'lgan uch xonali sonni raqamlar bilan yozing.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Ushbu sonlarni raqamlar bilan yozing va ularni xona qo'shiluvchilari yig'indisi ko'rinishida ifodalang.

a) Yigirma uch million to'rt yuz olti ming ellik yetti.

b) Besh yuz uch million sakson bir ming bir yuz o'ttiz.

d) Olti million uch ming yetti.

e) Bir yuz yigirma million.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarni ayirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Amallarni bajaring. Sonlarni amallarning bajarilish tartibi bo'yicha joylashtiring. Elektr energiyasi qaysi qimmatbaho tosh nomi bilan atalishini bilib oling.

$$78 + 9 \cdot (921 - 827) + (681 - 645) : 9 - 147$$

R 4

H 846

O 781

B 928

A 36

A 924

M 621

Q 94

2. Masalalarga ifodalar tuzing va savollarga javob bering.

a) Elektr stansiyasi bir hududdagi 1 716 ta, boshqa hududdagi 3 318 ta uyni elektr energiyasi bilan ta'minlaydi. Elektr stansiyasi jami qancha uyni energiya bilan ta'minlaydi?

b) Sirdaryo elektr stansiyasi qurilishi 1966-yilda boshlangan va 1981 -yilda tugallangan. Stansiya necha yilda qurilgan?

3. Kecha elektr stansiyasiga 315 ming litr, bugun esa kechagidan 148 ming litr kam mazut keltirildi. Shu ikki kunda qancha mazut olib kelingan?

4. Amallarni sinflar bo'yicha bajaring.

a) 36 mln 589 ming 500 - 12 mln 345 ming 230

b) 23 mln 120 ming 218 + 14 mln 87 ming 225

d) 420 mln 25 ming 407 - 238 mln 17 ming 189

5. Ifodalarning qiymatini toping.

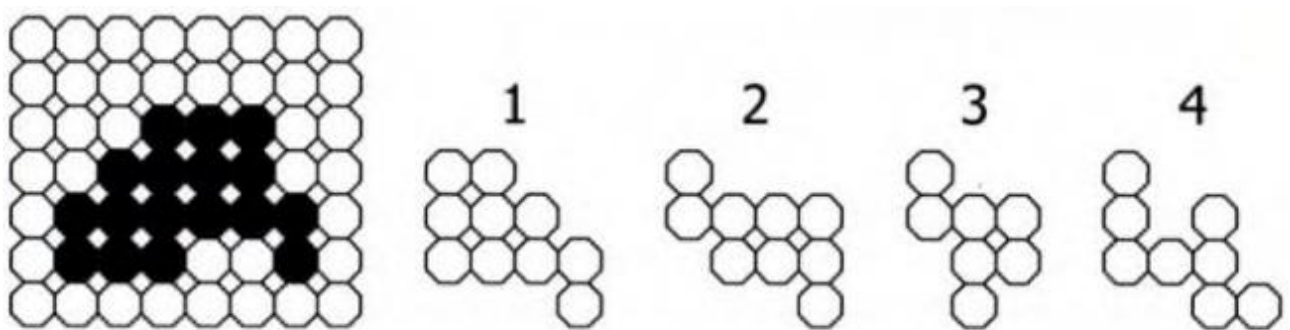
$$\begin{array}{r} 276\ 890 \\ - 114\ 349 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 980\ 232 \\ - 145\ 118 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 600\ 200 \\ - 256\ 982 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 7\ 000\ 000 \\ - 993\ 378 \\ \hline \end{array}$$

6. Blits topshiriq. Hisoblang. Quyosh nuridan elektr energiyasi ishlab chiqaradigan elektrostansiyalar qanday ataladi?

A	8 · 9	I	5 · 9	Q	10 · 5
G	3 · 3	K	7 · 7	R	4 · 8
D	7 · 5	L	8 · 8	S	1 · 0
E	6 · 8	M	5 · 5	T	7 · 9
J	9 · 10	H	6 · 7	U	3 · 4
Z	2 · 5	O	4 · 9	Y	5 · 8

9	48	64	45	36	50	12	32	45	64	25	72
---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

9. Quyosh batareyalari nurni tutib oladigan oynalardan tashkil topgan. Batareya oynasining bir qismi singan. Singan oynalarni almashtirish uchun qaysi detallardan foydalanish mumkin?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Viloyatdagi barcha maktablarning 4-sinfida 23 ming 405 nafar o'g'il bola va 22 ming 567 nafar qiz bola, 3-sinflarida esa undan 2 ming 760 nafar kam bola o'qiydi. 3- va 4-sinflarda jami qancha o'quvchi o'qiydi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarni ayirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalari aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Tushirib qoldirilgan sonlarni ayting.

a) 38 650 279 sonining yuz minglar xonasida _____ raqami turibdi

b) 278 999 sonidan keyin _____ soni keladi.

d) _____ soni 692 000 sonidan oldin keladi

e) Eng katta yetti xonali son - _____

f) Eng kichik to'qqiz xonali son - _____

g) 67 000 000 sonida _____ ta yuz minglik bor.

h) 32 895 sonida _____ ta to'liq o'nlik bor

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarni qo'shish va ayirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Tenglamalarni yeching va bu shaharlarga qanday hunar turlari xosligini aniqlang.

Marg'ilon

$x - 36\ 543 = 29\ 700$

Rishton

$100\ 000 - y = 45\ 367$

Pichoqchilik

145 367

Ipakchilik

66 243

Zardo'zlik

65 243

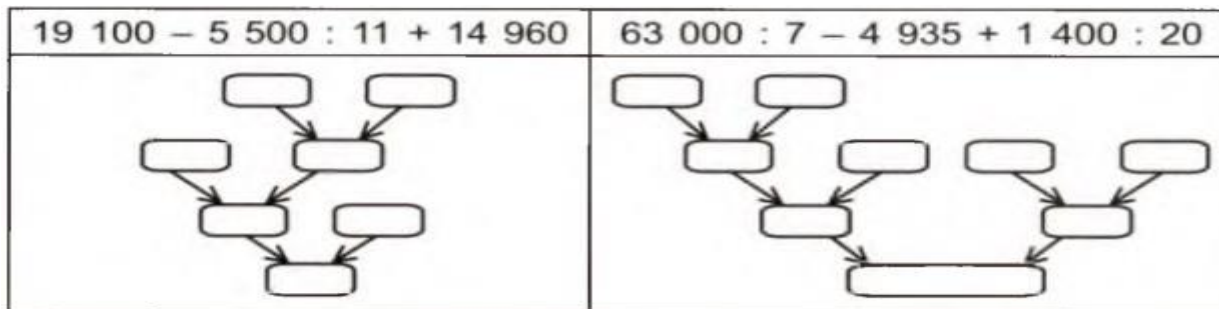
Kulolchilik

54 633

Misgarlik

65 367

2. Sxemalarni toldiring. Ularni amallar tartibiga ko'ra hisoblang.

3. To'quvchi ikki bolak shoyi to'qidi. Qaysi bo'lakning yuzi katta?

4. Marg'ilondagi to'qimachilik fabrikasiga 4 kun ichida 258 ta sayyoh keldi. Birinchi kun 49 nafar, ikkinchi kun birinchi kundagiga qaraganda 18 nafar ko'p, lekin uchinchi kundagidan 27 nafar kam sayyoh keldi. Fabrikaga to'rtinchi kuni nechta sayyoh kelgan?

5. Santimetrlarda ifodalang.

To'pda 12 m shoyi bor.

To'pning eni 3 dm 3 cm.

Yog'och to'sinning uzunligi 3 m 64 cm.

Tasmaning uzunligi 1 m 6 dm 2 cm.

6. Shoyi dasturxonning uzunligi 2 m 32 cm, eni undan 2 marta kichik. Dasturxonning chetlariga tikish uchun necha metr popuk sotib olish kerak?

7. Bo'sh joylarni to'ldiring va daftaringizga ko'chiring.

300 cm = dm = m
 790 cm = dm = m dm
 987 cm = dm cm
 456 cm = m dm cm

9. Ifodalar yozing va ularning qiymatlarini hisoblang.

a) 59 va 42 sonlari yig'indisini 7 ga ko'paytirish.

b) 102 va 58 sonlari ayirmasini 4 ga bo'lish.

d) 67 va 8 sonlari ko'paytmasidan 245 ni ayirish.

e) 708 sonidan 63 va 7 sonlari bo'linmasini ayirish.

10. Naqsh kvadratlar va beshburchaklardan iborat. Hammasi bo'lib 37 ta uchi bor. Naqshda nechta kvadrat bor?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchilliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Xonatlasdan yubka tikish uchun 12 metr, nimcha uchun undan 4 marta kam, ko'ylak uchun esa yubka va nimchaga birgalikda qancha sarflansa, shuncha mato kerak bo'ladi. Bu kiyimlarni tikish uchun jami qancha xonatlas kerak bo'ladi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarni qo'shish va ayirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ma'lumotlardan foydalanib, savollarga javob bering. Zahiriddin Muhammad Bobur 1483-yilning 14-fevralida Andijonda tug'ilgan. U 1494-yilda Farg'ona hokimi bo'lgan. 1526-yilda esa Hindistonda boburiylar saltanatiga asos solgan. Bu davlat 1848-yilgacha, inglizlar Hindistonni bosib olgunlariga qadar mavjud edi. Podshoh va shoir Zahiriddin Muhammad Bobur 1530-yilning 26-dekabrida Agra shahrida vafot etgan.

Zahiriddin Muhammad Bobur qancha umr ko'rgan?	U necha yoshida Farg'ona hukmdori bo'lgan?	Hindistonda Boburiylar davlati necha yil hukmronlik qildi?
---	--	--

Qo'shish va ayirishning hamma xossalari ko'p xonali sonlar uchun ham qo'llaniladi.

2. Qulay usulda hisoblang.

a) $67\,000 + 924 + 33\,000 + 76$

b) $38\,400 - (18\,900 + 18\,400)$

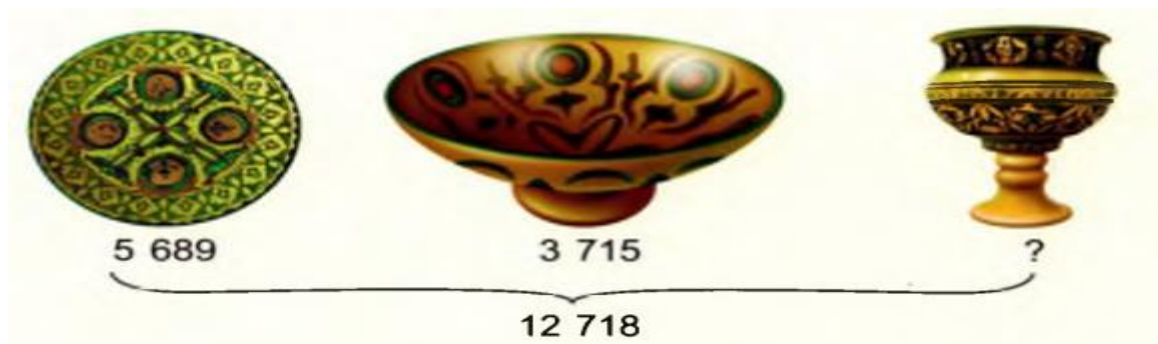
d) $(5\,600\,000 + 13\,759\,900) - 11\,759\,300$

e) $30\,000\,000 - 1\,790\,000 - 8\,210\,000$

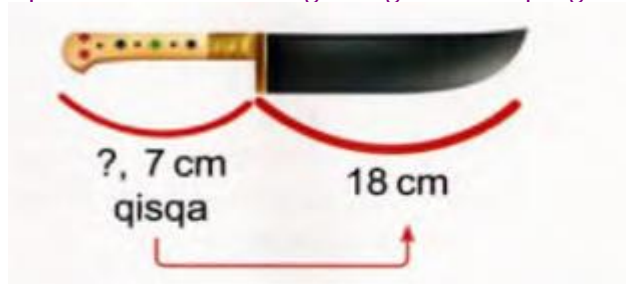
f) $934\,900 - (234\,900 + 380\,000)$

g) $(27\,480\,350 + 34\,760\,847) - 17\,480\,350$

3. Rasmda berilgan ma'lumotlar asosida masala tuzing va uni yeching.

4. Shahrixon shahri pichoqchi ustalari bilan dong taratgan. Pichoqning uzunligini santimetrlarda toping.

5. Masalalarga mos ifodalar tuzing va ularning qiymatini hisoblang.

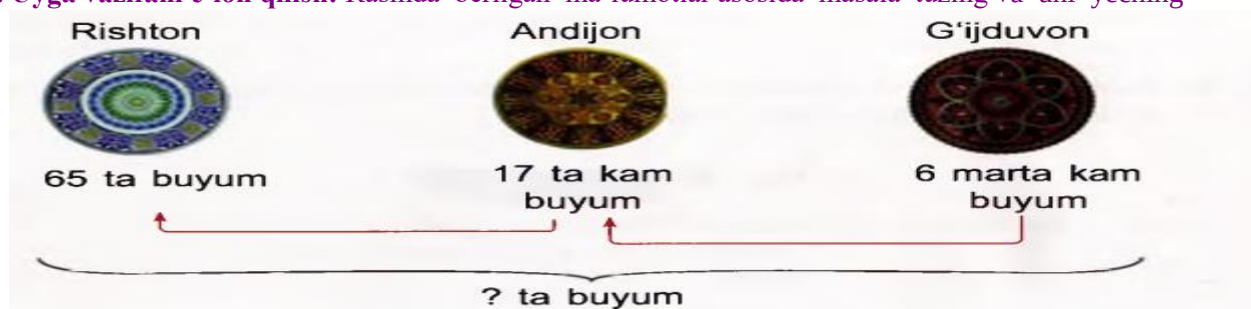
a) Bitta lagan 40 000 so'm, bitta piyola esa 10 000 so'm turadi. Ko'rgazmada 5 ta lagan va 30 ta piyola sotib olindi. Xarid uchun jami qancha to'landi?

b) 9 ta pichoq uchun 720 000 so'm, 4 ta do'ppi uchun esa 800 000 so'm to'landi. Do'ppi pichoqdan qancha qimmat?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Rasmda berilgan ma'lumotlar asosida masala tuzing va uni yeching

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarni qo'shish va ayirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lmasin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Sonlarni o'qing. Ularda nechta to'liq o'nlik, yuzlik, minglik, o'n minglik bor?

5 367, 37 048, 80 003 940, 900 000 001

2. Misollarni yeching va qaysi shahar Toshkent viloyatining ma'muriy markazi ekanini bilib oling.

A 570 309 + 237 806

U 109 287 + 287 109

O 207 500 + 470 500

N 178 004 + 283 007

R 360 090 – 183 045

F 870 356 – 186 989

T 198 178 – 35 289

Sh 776 900 – 200 099

61 011	396 396	177 045	808 115	683 367	576 801	678 000	461 011
--------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

3. Tenglamalarni yeching. Tekshiring.

$$x + 280 = 530 + 380 \quad y - 729 = 135 + 271$$

$$845 - z = 145 + 397 \quad 361 + t = 967 - 103$$

4. Siniq chiziqlarning bo'g'inlarini o'lchang. Ularning uzunligini millimetrlarda yozing. Siniq chiziqlarning butun uzunligini toping.

4. Katta Chimyon cho'qqisi tekislikdan 3 309 m balandlikda joylashgan.

Unga chiqish juda qiyin. Shuning uchun balandlikni ko'rsatadigan belgi pastroqda - 3 275 m balandlikda qo'yilgan. Belgi cho'qqidan qancha pastda o'rnatilgan?

5. Uchta guruh katta Chimyon tog'i bo'ylab sayohatga yo'lga tushdi. Birinchi guruhda 18 nafar sayyoh bor, ikkinchi guruhda birinchidagiga qaraganda 7 nafar ko'p, uchinchi guruhda esa ikkinchi guruhdagiga qaraganda 5 nafar kam sayyoh bor. Hammasi bo'lib necha nafar sayyoh sayohatga chiqqan?

6. Sayyohlik yo'nalishi 3 qismga bo'lingan. Birinchi qismning uzunligi 3 785 metr, ikkinchi qismning uzunligi undan 1 347 metr kam, uchinchi qismning uzunligi esa birinchi qismning uzunligidan 2 058 metr ortiq. Yo'nalishning umumiy uzunligi qancha?

7. Blits savollar. Ifodalar yozing va ularning qiymatini toping.

a) Dam olish maskaniga Toshkent shahridan 60 nafar dam oluvchi keldi. Ular Toshkent viloyatidan kelganlarga qaraganda 2 marta ko'p, boshqa viloyatlardan kelganlardan esa 20 nafar kam. Dam oluvchilar soni jami qancha?

b) Binoda 70 ta xona mavjud. Har bir xona 2 kishiga mo'ljallangan. Agar binoda 68 kishi bolsa, unga yana qancha odamni joylashtirish mumkin?

d) Dam olish maskanining oshxonasida to'rt kishilik stollar bor. Agar 10 ta stol band bo'lsa va undan 3 marta ko'p bo'sh stol bo'lsa, oshxonada jami nechta joy bor?

8. Ikkita guruh sayohatga otlandi. Birinchi guruh sayohatchilari ikkinchi guruhdagidan 16 nafarga ko'p. Ikkala guruh teng bo'lishi uchun birinchi guruhdan necha kishini ikkinchi guruhga o'tkazish kerak?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Chimyondagi kanat yo'lining uzunligi 800 m. Beldersoydagi kanat yo'li undan 1 400 m uzun. Har bir kanat yo'lga o'z uzunligidan 2 marta uzunroq arqon kerak bo'ladi. Bu yo'llarni ta'mirlash uchun 9 000 m arqon sotib olindi. Ta'mirdan keyin necha metr arqon ortib qoladi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 1- nazorat ishi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdegilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1-bo'lim. Sonlar va raqamlash

1. Quyidagi sonlarni yozing va raqamlarga ajrating:

a) **5 783** → ___ ming, ___ yuz, ___ onlik, ___ birlik

b) **9 204** → ___ ming, ___ yuz, ___ onlik, ___ birlik

2. Sonni raqam bilan ifodalang:

a) **to'rt ming sakkiz yuz yigirma uch** → ___

b) **olti ming ikki yuz o'ttiz besh** → ___

2-bo'lim. Amallar

3. Hisoblang:

a) $4\,568 + 2\,437 =$ ___

b) $9\,001 - 3\,299 =$ ___

c) $7\,840 + 1\,159 =$ ___

4. To'g'ri javobni top:
a) $5\,000 + \underline{\hspace{1cm}} = 6\,543$
 $\underline{\hspace{1cm}} = \underline{\hspace{1cm}}$

3-bo'lim. Tengsizliklar

5. Quyidagilarni to'ldiring:
a) $6\,200 \underline{\hspace{1cm}} 6\,207$ ($>$, $<$ yoki $=$) $\rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$
b) $8\,999 \underline{\hspace{1cm}} 9\,100 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

4-bo'lim. Masalalar

6. **Masalani yeching:**
Maktabda 3 458 ta daftar bor edi. Yangi yetib kelgan 2 147 ta daftar qo'shildi.
Jami nechta daftar bo'ldi? $\rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$
7. **Masala:**
Odam sartaroshxonada 8 650 so'mga xizmat oldi. U 4 225 so'm oldin to'ladi.
Qancha so'm qoldi? $\rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Chimyondagi kanat yo'lining uzunligi 800 m. Beldersoydagi kanat yo'li undan 1 400 m uzun. Har bir kanat yo'lga o'z uzunligidan 2 marta uzunroq arqon kerak bo'ladi. Bu yo'llarni ta'mirlash uchun 9 000 m arqon sotib olindi. Ta'mirdan keyin necha metr arqon ortib qoladi?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

24- Xatolar ustida ishlash

25- Loyiha

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Sonlarni 10, 100, 1 000 ga ko'paytirish va bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdegilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish; zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

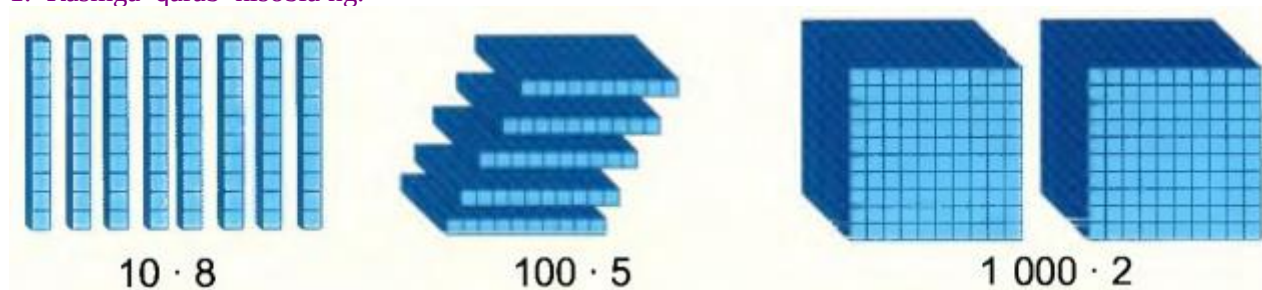
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Rasmga qarab hisoblang.

2. Qo'shishni ko'paytirish bilan almashtiring. Ifodalarning qiymatini hisoblang.

- $10 + 10 + 10 + 10 + 10$
- $100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100$
- $1\,000 + 1\,000 + 1\,000 + 1\,000 + 1\,000 + 1\,000 + 1\,000$
- $10\,000 + 10\,000 + 10\,000 + 10\,000 + 10\,000 + 10\,000$
- $100\,000 + 100\,000 + 100\,000 + 100\,000$

Sonni 10, 100, 1 000, ... ga ko'paytirish uchun ikkinchi ko'paytuvchida nechta nol bo'lsa, sonning oxiriga shuncha nolni vozish kerak.

3. Masaladagi savolga javob berish uchun ifoda tuzing. Boburning otasi maosh oldi. Maosh 27 ta 100 000 so'mlik banknot va 13 ta 10 000 so'mlik banknotdan iborat. U qancha maosh olgan?

4. Bo'lishni bajaring.

$$60\,000 : 10 =$$

$$137\,000 : 100 =$$

$$78\,000\,000 : 10\,000 =$$

$$5\,000 : 1\,000 =$$

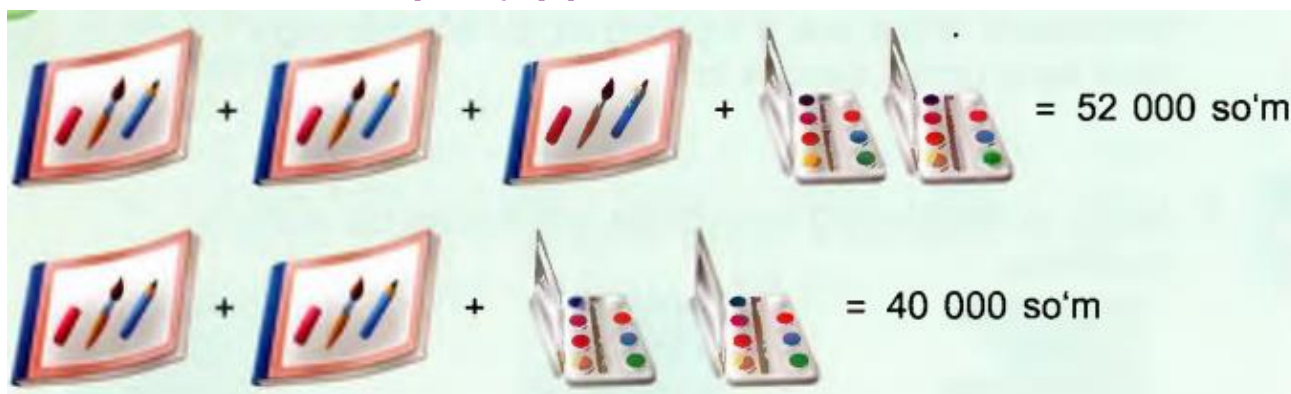
$$250\,000 : 100 =$$

$$405\,030 : 10 =$$

5. Ona tufli xarid qilish uchun quyidagi kupyuralarni to'ladi. Tufli qancha turadi?

6. Bitta albom necha so'm? Bir quti bo'yoq qancha turadi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Ona do'konda 537 000 so'm sarfladi. U sotuvchiga 5 ta 100 000 so'mlik kupyura va 4 ta 10 000 so'mlik kupyura berdi. Sotuvchi qancha qaytim berishi kerak?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Yaxlit sonlarni ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Har bir hamyonda qanchadan pul borligini aniqlang.

2. Namuna bo'yicha yozing va hisoblang.

Namuna:

$$30 \cdot 70 = (3 \cdot 10) \cdot (7 \cdot 10) = (3 \cdot 7) \cdot (10 \cdot 10) = 21 \cdot 100 = 2\,100$$

$$20 \cdot 40$$

$$300 \cdot 90$$

$$60 \cdot 8\,000$$

$$7 \cdot 50\,000$$

Ikkita yaxlit sonni ko'paytirish uchun xayolan ularning nollarini olib tashlash, ko'paytirishni bajarish, natijaga esa har ikkala ko'payuvchida nechta nol bo'lsa, shuncha nolni yozib qo'yish kerak.

$$7\ 000 \cdot 600 = 4\ 200\ 000$$

3. Ifodalarning qiymatini toping.

a) $70 \cdot 800\ 000$

b) $400 \cdot 70\ 000$

d) $40 \cdot 20 \cdot 3\ 000$

e) $50 \cdot 20 \cdot 200$

f) $20 \cdot 30 + 60 \cdot 70$

g) $500 \cdot 60 + 700 \cdot 30$

4. Ifodalar tuzing va ularning qiymatini hisoblang.

a) Ekskursiyaga 30 kishi borishi kerak. Ikki kishi uchun 240 000 so'm pul ketadi. Butun guruh qancha sarflashi kerak?

b) Do'kondan har biri 500 so'mdan 20 ta daftar, 1 200 so'mdan 4 ta ruchka va 15 000 so'mdan 2 ta bloknot sotib olindi. Hammasi uchun qancha pul to'landi?

5. Ifodalar tuzing va ularning qiymatini hisoblang.

a) 46 va 26 sonlari ayirmasini 600 va 3 sonlari bo'linmasiga ko'paytiring.

b) 40 va 2 sonlari ko'paytmasini 130 va 270 sonlari yig'indisiga ko'paytiring.

d) 176 va 76 sonlari ayirmasini 234 va 166 sonlari yig'indisiga ko'paytiring.

e) Eng kichik besh xonali son bilan 7 sonining ko'paytmasini eng kichik uch xonali son bilan 5 sonining bo'linmasiga qo'shing.

6. Har bir bog'lamda qanchadan pul bor?

80 ta kupyura

60 ta kupyura

30 ta kupyura

7. Dilshod onasidan qancha puli borligini so'radi. Onasi, agar unga yana 150 000 so'm berilsa va u hamma pulning yarmini shirinlikka ishlatsa, 250 000 so'm qolishini aytdi. Uning qancha puli bor edi?

8. Amallarni bajarilish tartibiga ko'ra hisoblang. Banknotlarning qiymati qanday atalishini bilib oling.

$$9\ 390 - (80 \cdot 60 + 2\ 389) + (3\ 575 + 2\ 976 - 4\ 151) \cdot 2$$

A 2 201

L 7 001

I 2 400

M 6 551

O 7 189

N 4 800

9. Ifodalarning qiymatlarini xona qo'shiluvchilari yig'indisi ko'rinishida yozing.

a) $6\ 000 \cdot 8\ 000 + 60 \cdot 3\ 000 + 17 \cdot 10 + 900 : 100$

b) $27 \cdot 100\ 000 + 36 \cdot 100 + 630 : 90$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Kamzul uchun 8 ta 50 000 so'mlik kupyura, 10 ta 20 000 so'mlik kupyura va 30 ta 5 000 so'mlik kupyura berildi. Jami qancha pul to'landi?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Yaxlit sonlarni bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarini aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

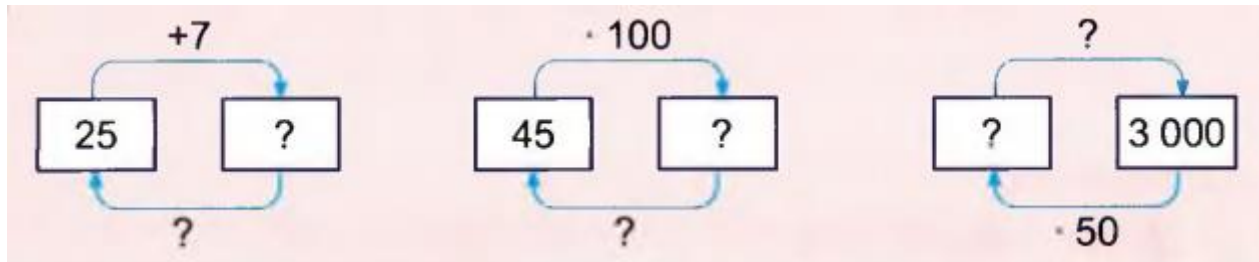
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Har bir bog'lamda qanchadan pul bor?

2. To'g'ri operatsiya natijasini toping. Teskari operatsiyani ko'rsating.

3. Bo'lishni bajaring.

$$6\,300 : 7$$

$$480 : 8$$

$$72\,000 : 9$$

$$81\,000 : 900$$

$$240\,000 : 8\,000$$

$$8\,000\,000 : 400\,000$$

$$36\,000 : 300$$

$$620\,000 : 20\,000$$

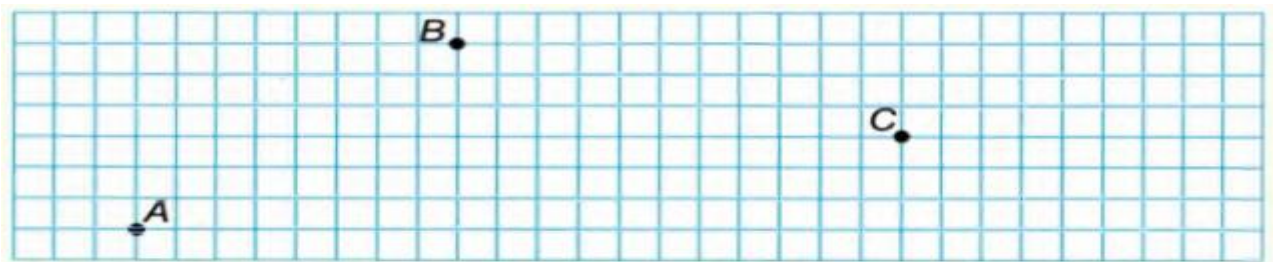
$$84\,000 : 4\,000$$

4. To'g'ri to'rtburchakning yuzi 720 000 cm². Uzunligi 800 cm. Bu to'g'ri to'rtburchakning perimetri qancha?

5. Kun davomida bank 283 478 dona banknot qabul qildi. Shundan 8 312 dona banknot yaroqsiz, eskirgan. Yirilgan banknotlar eskirganlaridan 1 819 ta ko'p. Yaroqli banknotlar nechta qoldi?

6. Aziza konsertga chipta tayyorladi. U chiptalarga himoya belgilarini chizishga qaror qildi. Buning uchun chiptaning ma'lum joylarida nuqtalar qo'ydi.

Ushbu belgilarni daftaringizga chizing. AB va AC chiziqli kesmalar yasang.

AB va AC kesmalarining uzunliklarini toping, ularni millimetrlarda ifodalang. AC kesma AB kesmadan qancha uzun?

7. Amallarni tartibiga qarab hisoblang. Banknotga chizilgan yashirin naqsh qanday nomlanadi?

a) $70\,000 - (56\,000 - 34\,000) : 100$

b) $63\,000 : 700 + (560\,000 : 80 - 360\,000 : 400) + 30 \cdot 800$

U 220

I 30 190

G 90

Z 32 000

E 900

S 22 000

I 24 000

L 6 100

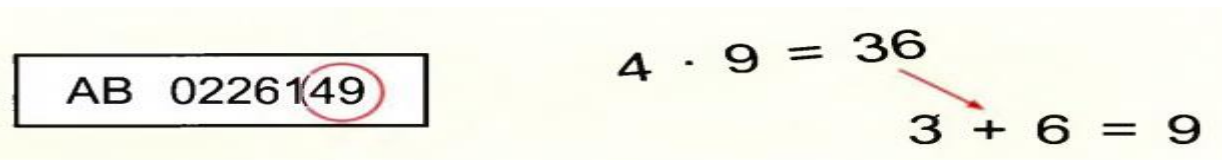
T 16 800

B 7 000

V 69 780

S 6 190

8. Har bir banknotning o'z maxsus nomeri bo'ladi. Laziza banknotdagi nomerning oxirgi ikkita raqamini ko'paytirdi, so'ng olingan ko'paytma raqamlarining yig'indisini topdi. Eng katta son 13 chiqdi. Bu son qaysi ikkita raqam bilan tugaydi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Nigoraning hamyonida 90 ta 50 000 so'mlik eski va 30 ta yangi kupyura bor. Yana 100 000 so'mlik 13 ta kupyurasi bo'lsa, Nigoraning pullari jami qancha?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ikki xonali sonni bir xonali songa ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Narx yorlig'idagi sonlarni hisoblang. Har bir yorliqda nechta to'liq o'nlik, yuzlik va minglik borligini ayting.

2. Qulay usulda hisoblang. Har bir qatordagi misollarda qanday umumiylik bor?

a) $80 + 630 + 70 + 720$;	$123 + 289 + 177 + 11$
b) $(1670 + 380) - 670$;	$(405 + 597) - 97$
d) $700 - 142 - 158$;	$(630 - 180) - 220$
e) $73 \cdot 8 + 27 \cdot 8$;	$6 \cdot 55 + 6 \cdot 45$
f) $0 \cdot (345\,900 - 17\,650)$	$(7 \cdot 18 + 19 \cdot 3 - 108) \cdot 0$

4. Ko'paytirishni ustun ko'rinishida bajaring.

$63 \cdot 8$	$29 \cdot 5$	$7 \cdot 19$
$41 \cdot 7$	$2 \cdot 98$	$8 \cdot 93$

5. Bu yeguliklarni xarid qilish uchun qancha to'lash kerak?

6. Buyumning narxi bir necha bor o'zgardi. Avvaliga uning narxi 16 390 so'mga oshdi, keyin 14 560 so'mga arzonlashganda, narxi 675 890 so'mni tashkil qildi. Dastlab mahsulotning narxi qancha edi?

7. Madina tovarlarning narx yorliqlarini chop etishga yordam beryapti.

a) Narx yorlig'i - bu mahsulot haqida ma'lumot yozilgan varaqa. Yorliq bo'yi 7 cm va eni 6 cm bo'lgan to'g'ri to'rtburchak shaklida bo'ladi. Ushbu to'g'ri to'rtburchakni daftaringizga chizing. Uning perimetri va yuzini toping.

b) Bitta sahifaga 12 ta narx yorlig'i sig'adi. 5 ta sahifada nechta yorliq chop qilsa bo'ladi?

d) Bitta peshtaxtadagi mahsulotlar uchun 60 ta narx yorlig'i ishlatiladi. 480 ta yorliq nechta peshtaxtaga yetadi?

8. Har juma kuni ba'zi do'konlarda tovarlar boshqa kunlardagiga qaraganda arzonroq sotiladi. Ba'zi oylarda 4 ta juma bor, ba'zi oylarda undan ko'proq bo'ladi. 5 ta juma keladigan oylar bir yilda nechta bolishi mumkin?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Bozordan kilogrammi 58 ming so'mdan 4 kg mol go'shti va 67 ming so'mdan 2 kg qo'y go'shti sotib olindi. Hammasi bo'lib qancha pul to'landi?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Uch xonali sonni bir xonali songa ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

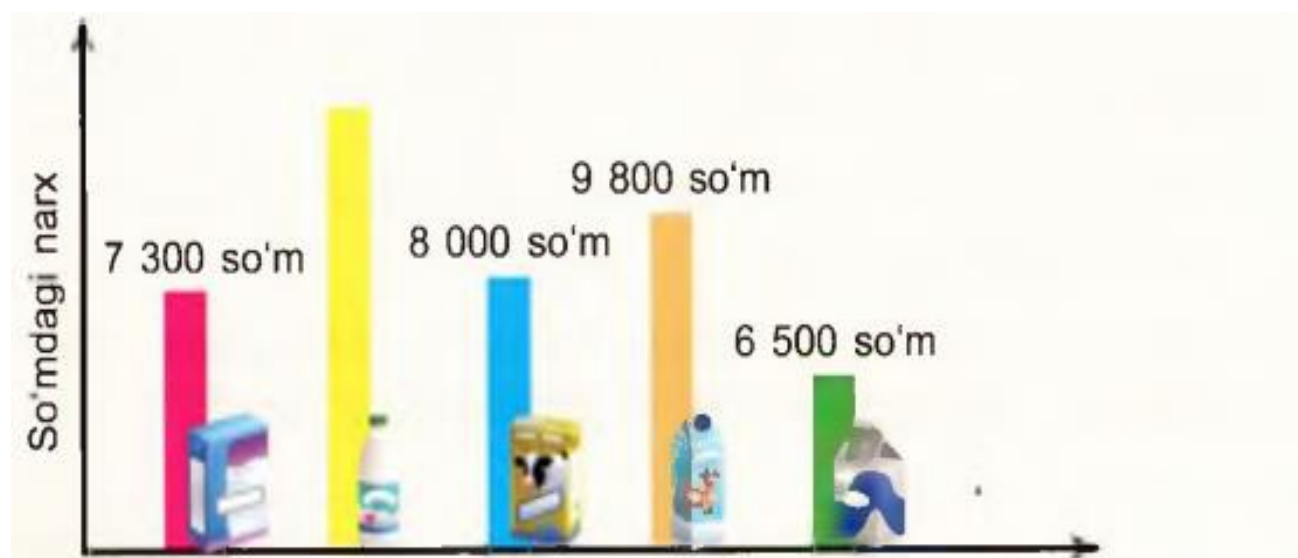
I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Turli kompaniyalarning sutga qo'ygan narxini taqqoslang.

Eng katta va eng kichik narxlar orasidagi farq qancha? Sutning narxlarini o'sish tartibida yozing.

2. Ikki xil usulda ifodalangan ko'paytirishni o'rganing.

$$\begin{aligned} 354 \cdot 7 &= (300 + 50 + 4) \cdot 7 = \\ &= 300 \cdot 7 + 50 \cdot 7 + 4 \cdot 7 = \\ &= 2100 + 350 + 28 = 2478 \end{aligned}$$

Ko'paytirishni namunaga qarab bajaring.

$243 \cdot 9$

$441 \cdot 4$

$216 \cdot 6$

$723 \cdot 5$

3. Ko'paytirishni ustun ko'rinishida bajaring. Yodda tuting, katta son kichik songa ko'paytirilishi kerak.

$781 \cdot 4$

$3 \cdot 776$

$406 \cdot 6$

$322 \cdot 5$

$6 \cdot 223$

4. Taqqoslang. Qaysi holatlarda hisoblash talab qilinmaydi?

a) $234 \cdot 5$ ☐ $243 \cdot 6$

b) $728 \cdot 4$ ☐ $532 \cdot 8$

d) $820 \cdot 8$ ☐ $913 \cdot 9$

e) $316 \cdot 4$ ☐ $128 \cdot 9$

5. Masalani yeching.

Do'konda maktab formasi 428 000 so'm turadi. Uni chegirmada 299 000 so'mga sotib olish mumkin. Agar chegirmalar vaqtida 3 ta forma sotib olinsa, qancha pulni tejash mumkin?

6. Masalani yeching.

Bitta guldasta 125 000 so'm, bir quti konfet 47 000 so'm turadi. Har birida gul va konfet bo'lgan 3 ta sovg'aga qancha pul kerak bo'ladi?

7. Blits savollar. Masalalarga ifodalar yozing.

a) 4 qadoq margarin uchun n so'm, 2 xaltacha un uchun esa tso'm to'lashdi. Margarin undan necha so'm qimmat?

b) Kinoteatrda chipta x so'm, bolalar chiptasi esa y so'm turadi. 2 ta kattalar va 3 ta bolalar chiptasi uchun qancha to'lash kerak?

d) Peshtaxtada d quti olcha sharbati, undan 48 quti kam olma sharbati bor. Olcha sharbati olma sharbatidan necha quti ko'p?

8. Oilada to'rtta bola bor - Malika, Imron, Madina va Lola. Ular 5, 8, 13 va 15 yoshlarda. Qizlardan biri bog'chaga boradi, Malika Imrondan kattaroq. Malika va Madina yoshining yig'indisi uchga bo'linadi. Har bir bolaning yoshini toping.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Supermarketdan ro'yxat bo'yicha xarid qilish kerak. Bu mahsulotlarni sotib olish uchun qancha pul ketadi? Tovarlar narxi o'ng tomonda ko'rsatilgan.

Ro'yxat 2 kg sabzi 2 l yog' 5 kg guruch 3 kg go'sht	 Yog' 1 litri uchun 12 ming so'm	 Go'sht 1 kilogrami uchun 56 ming so'm
	 Guruch 1 kilogrami uchun 9 ming so'm	 Sabzi 1 kilogrami uchun 6 ming so'm

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonni bir xonali songa ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ifodalarni hisoblang va ularga mos qiymatlarni toping. Bu mamlakatlarning milliy valyutalari qanday ataladi?

Argentina $6\ 300 : 900 + 210 : 70$	Janubiy Afrika $70 \cdot 70 - 36\ 000 : 40$
Eron $60 \cdot 30 + 400 \cdot 8$	Turkiya $800 \cdot 9 - 5\ 600 : 7$
4 000 Rend	10 Peso
6 400 Lira	5 000 Tuman

2. Savollarga javob berishi uchun ifodalar tuzing.

a) Tadbirkor xorijga ketishdan oldin bankdan 1 000 dollar sotib oldi. Agar 1 dollar 10 970 so'm bo'lsa, u qancha so'm to'lagan?

b) U qaytgach, ortib qolgan 100 dollarini bankda so'mga almashtirdi. Bu vaqtda dollar kursi 11 380 so'm bo'lgan edi.

Tadbirkor foyda ko'rganmi yoki zarar? Qanchaga?

3. Sonlarni o'qing. Qaysi xona birliklari ishtirok etmayapti?

a) $800\,000 + 5\,000 + 400 + 30$

b) $1\,000\,000 + 6\,000 + 6$

d) $70\,000\,000 + 4\,000\,000 + 400\,000 + 300 + 70 + 8$

4. Valyuta kursi - bir mamlakat pul birligining so'mdagi qiymati. Eng ommabop valyutalarning kursiga qarang. Qaysi valyuta eng qimmat ekan? Bu qiymatlarni kamayish tartibida yozing.

	Amerika dollari	USD	11 462 so'm
	Rossiya rubli	RUB	141 so'm
	Yevro	EUR	12 581 so'm
	Angliya funt sterlingi	GBP	14 172 so'm
	Yapon iyenasi	JPY	85 so'm

5. 5-vazifadagi jadvaldan foydalanib, quyidagilarni aniqlang:

a) Iroda Zoirovna 5 yevro va 8 Angliya funt sterlingini so'mga alishtirsa, necha so'm oladi?

b) kim ko'p pul sarflagan: 7 Yaponiya iyenasi sotib olgan Madinami yoki 9 Rossiya rublini sotib olgan Azizami?

6. Har bir yevro banknoti o'z o'lchami va rangiga ega. 50 yevrolik kupyuraning bo'yi 140 mm, eni 77 mm, sariq rangli to'rtburchak shaklida. Daftaringizga shu o'lchamda to'rtburchak chizing. Uning perimetri qancha bo'ladi?

7. Ko'paytirish jadvalida ko'paytuvchilarning bir qismi o'chirilgan, ko'paytmalarning bir qismi esa harflar bilan almashtirilgan. Qaysi ikkita harf bir xil sonni ifodalayapti?

		9			6
	25	P	15	40	30
2	Y	E	V	R	O
	20	S	O'	M	24
	35	O	21	56	42

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Istalgan banknotni o'lchang. Daftaringizga xuddi shunday o'lchamda to'g'ri to'rtburchak chizing va uning perimetrini toping.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonni bir xonali songa ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdegilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalari rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish; zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

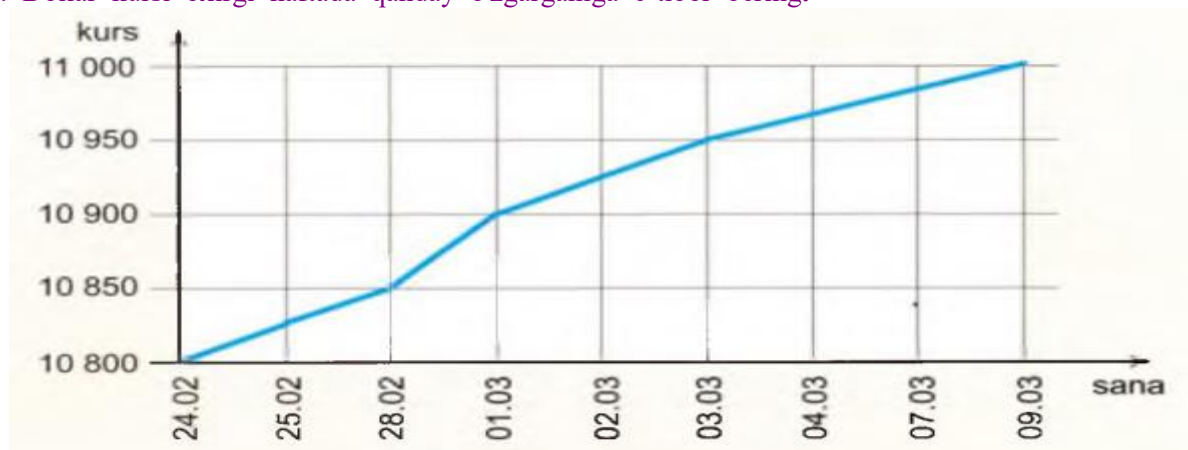
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Dollar kursi oxirgi haftada qanday o'zgarganiga e'tibor bering.

a) 24-fevralda dollar kursi qanday edi? 3-martda-chi? 9-martda-chi?

b) Qaysi sanada dollar kursi 10 900 so'mga teng bo'ldi?

d) 24-fevraldan 9-martgacha dollar kursi necha so'mga ortdi?

2. Bir sutkada bir yevroning narxi 145 so'mga pasaydi. Agar kecha 1 yevro 12 310 so'm bo'lgan bo'lsa, bugungi kurs qanday bo'ldi?

3. Hisoblang.

a) $2\,394 \cdot 5$

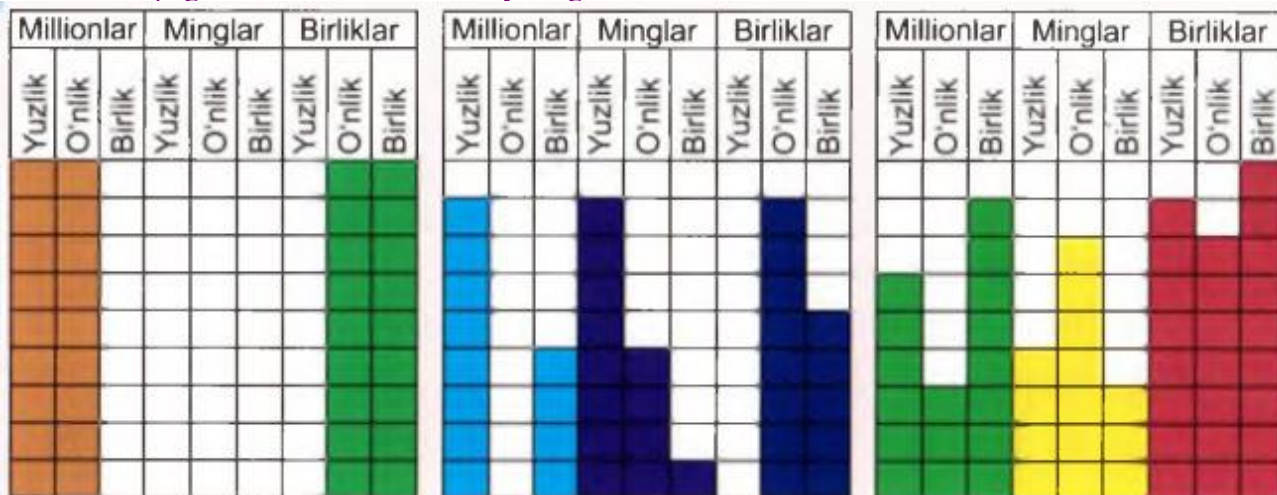
b) $(3\,000 + 400 + 50 + 6) \cdot 7$

d) $67\,203 \cdot 4$

e) $(80\,000 + 2\,000 + 300 + 30) \cdot 9$

4. O'tgan oyning boshida bir dollar 10 540 so'm edi. Hozir bir dollar 10 970 so'mga teng. Agar internet-do'konda buyurtma berilgan ko'ylakning narxi 9 dollar bo'lsa, narx necha so'mga o'zgaradi?

5. Sonlarni o'qing. Ularni o'sish tartibida yozing.

6. Santimetrlarda ifodalang va hisoblang.

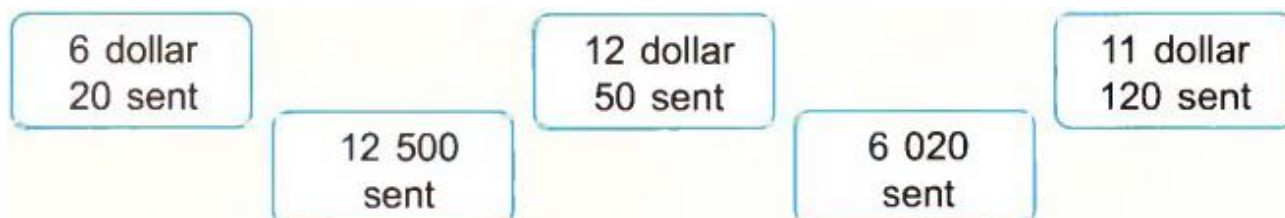
$6\text{ m } 3\text{ dm } 5\text{ cm} + 8\text{ m } 5\text{ dm } 7\text{ cm} - 2\text{ m } 4\text{ dm } 9\text{ cm}$

$7\text{ m } 6\text{ dm } 2\text{ cm} + 3\text{ m } 4\text{ dm } 2\text{ cm} - 45\text{ dm } 8\text{ cm}$

$6\text{ m } 5\text{ cm} - 2\text{ m } 3\text{ dm } 7\text{ cm}$

$7\text{ m } 34\text{ cm} - 52\text{ dm } 6\text{ cm}$

7. 1 dollar = 100 sent. Bu yig'indilarni ular qiymatining o'sishi tartibida qo'yib chiqing. Eng katta va eng kichik miqdor o'rtasidagi farq qancha?

10. Amallarning to'g'ri tartibini ko'rsatib, misollarni yeching. Qadimda mamlakatimiz hududida ishlatilgan kumush tanga qanday nomlanganini toping.

$98\,746 - (56\,938 + 3\,272 \cdot 5) + 9 \cdot 7\,599 \cdot 3$

B 245 781

A 25 448

M 230 621

R 68 391

D 16 360

I 73 298

K 74 371

H 205 173

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Aziza so'm va dollarda pul yig'di. Hozirda 356 ming so'm qog'oz puli, 68 ming so'm tangasi bor. Bundan tashqari, uning jamg'armasida yana 8 dollar bor. Ayni paytda dollar kursi 11 095 so'm bo'lsa, Aziza so'm hisobida qancha pul yig'di?

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ikki xonali sonni ikki xonali songa ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ifodalarni hisoblang va ularning qiymatini toping. Yashii ramkadagi so'zlarda qanday umumiylik bor? Qizil ramkadagi so'zlarda-chi?

$$72 \cdot 5 + 15 \cdot 3$$

Ish haqi

$$16 \cdot 3 + 14 \cdot 2$$

Transport
xarajatlari

$$720 - 6 \cdot 90$$

Nafaqa

$$820 - 9 \cdot 9 - 10$$

Qarzlar

$$300 - 2 \cdot 7 \cdot 10$$

Stipendiya

$$640 : 8 - 7 \cdot 3$$

Xaridlar

2. Qanday ifodalarni hisob-kitoblarsiz taqqoslash mumkin? Ularni og'zaki taqqoslang.

- a) $979 \cdot 13$ ☐ $979 \cdot 17$ b) $728 + 425$ ☐ $4 \cdot 301$
d) $823 \cdot 45$ ☐ $823 \cdot 22$ e) $342 : 4$ ☐ $342 \cdot 4$

Qaysi ifodalar juftini hisoblamasdan taqqoslab bo'lmaydi? Bu ifodalarning qiymatlarini daftaringizga yozing.

3. Misollarni yeching. Amallarning bajarilishini tushuntiring.

$$24 \cdot 25$$

$$52 \cdot 55$$

$$91 \cdot 86$$

$$59 \cdot 68$$

4. Oila har oyda 45 ming so'm qarz to'lashi kerak. Oila yil davomida qancha to'lashi kerak?

5. Oilaning daromadini ko'p xonali sonlar ko'rinishida yozing. Oylik daromadining yig'indisini aniqlang.

Otaning maoshi	7 mln. 700 ming so'm
Onaning maoshi	4 mln. 150 ming so'm
Buvining pensiyasi	840 ming so'm
Kenja o'g'ilning nafaqa puli	450 ming so'm
Otaga qo'shimcha mukofot	720 ming so'm
Jami	

6. Oilaning bir oylik xarajatlarini hisoblang.

Oziq-ovqat mahsulotlari	3 900 000 so'm
Kiyim-kechak	2 600 000 so'm
Yo'lkira	920 000 so'm
Dori-darmon	400 000 so'm
Kommunal xizmatlar	400 000 so'm
Jami	

7. 5- va 6-vazifalarning natijasidan kelib chiqib, o'ylab ko'ring. Bu oila televizor sotib olish uchun oyiga 450 000 so'm ajrata oladimi?

8. Oila qolgan pulni uyning bitta xonasini ta'mirlashga sarflamoqchi. Agar xonaning uzunligi 17 m va kengligi undan 2 m kam bo'lsa, uning yuzi qancha bo'ladi?

9. Ikkita yosh bola va uchta katta odam uchun kinoga chipta 160 ming so'm bo'ladi. Kattalarning chiptasi bolalarnikiga qaraganda ikki marta qimmat. Ikkita katta odam va uchta bola uchun chiptaga qancha to'lash kerak?

10. Ikki xonali sonlarni ustun ko'rinishida ko'paytiring

$$a) 45 \cdot 37$$

$$b) 29 \cdot 43$$

$$d) 27 \cdot 62$$

$$e) 55 \cdot 56$$

$$f) 32 \cdot 89$$

$$g) 81 \cdot 31$$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Planshet 316 dollar turadi. Agar yil davomida bo'lib to'lansa, oyiga 31 dollardan to'lash kerak bo'ladi. To'lov qaysi holatda ko'proq bo'ladi: birdaniga to'langandami yoki muddatli to'lovdami? Birdaniga to'langanda qancha pulni tejab qolish mumkin?

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonni ikki xonali songa ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Budjetni rejalashtirishda avval oilaning zaruriy xarajatlari ro'yxati tuziladi. Misollarni yeching va bunday ro'yxatning qanday atalishini aniqlang.

A	7 · 7	M	45 : 9	I	6 · 7
'	6 · 5	Z	49 : 7	E	2 · 5
O	81 : 9	K	64 : 8	Ch	30 : 10
S	4 · 9	L	4 · 3	T	7 · 3
V	6 · 8	N	5 · 5	U	32 : 8

42	36	21	10	30	5	9	12

36	49	48	49	21	42

2. Ko'paytirishni tushuntirish bilan bajaring.

a) $582\,093 \cdot 25$

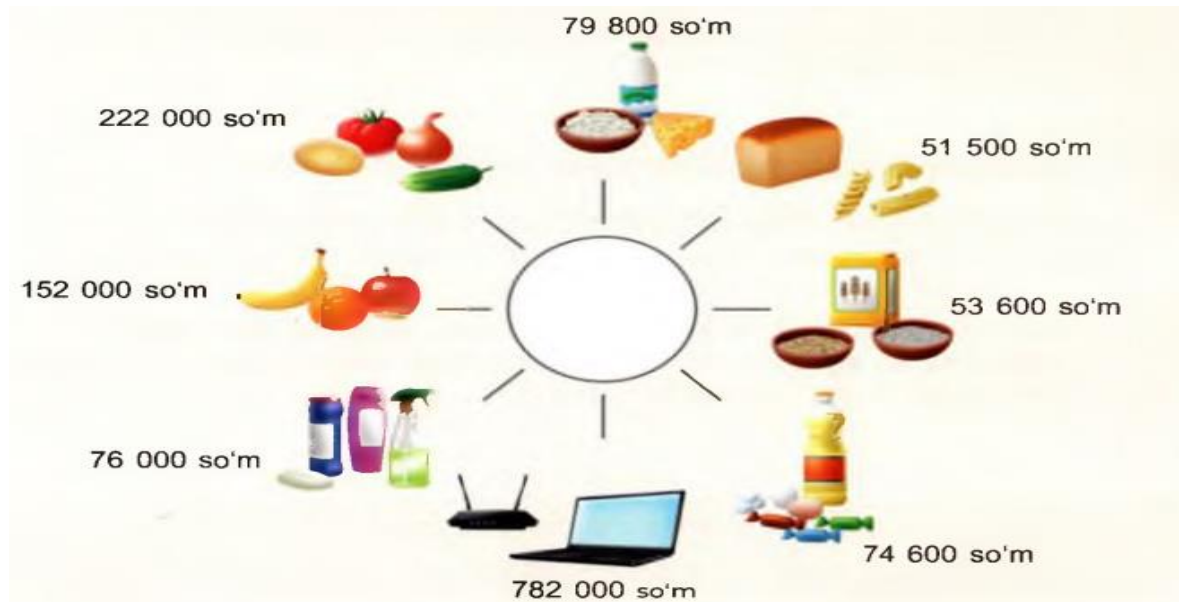
b) $390\,024 \cdot 48$

d) $700\,892 \cdot 37$

e) $1\,092\,056 \cdot 42$

3. Avtobus va metroda yo'lkira qiymati 1 400 so'mdan. Ilyos maktabga ikkita transportda yetib boradi. U haftasiga uch marta kechqurun mashg'ulotlarga metroda boradi. Ilyos bu oyda yo'lkiraga qancha pul sarflaydi?

4. Iste'mol savatiga nimalar kirishini o'rganing. Iste'mol savatining umumiy qiymatini aniqlang.

5. Bu kupyuralardan 578 000 so'm va 342 000 so'm miqdoridagi pullarni to'plang. Sizga qancha va qanday banknot kerak bo'ladi?

6. Kommunal xizmatlar bizning uyimizni sovuq va issiq suv, isitish tizimi, elektr bilan ta'minlab beruvchi sohadir. Aprel oyida kommunal xizmatlar uchun 127 000 so'm to'landi. Bu iyun oyidagiga qaraganda 23 000 so'm qimmat, fevral oyidagiga qaraganda 42 000 so'm arzon. Iyun va fevral oylarida kommunal xizmatlar to'lovi qancha bo'lgan?

7. Hayvonot bog'ida 3 ta katta ayiq va bitta ayiqcha bor. Ularga haftasiga 28 kg olma beriladi. Ayiq bolasi kattalaridan ikki barobar kam yeydi. Katta ayiqlar qancha olma yeydi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Asosiy xarajatlardan biri oziq-ovqatlardir. Aziza hisoblab ko'rsa, bir kishiga kunlik ovqat uchun o'rtacha 41 170 so'm kerak bo'lar ekan. Unga kuz faslida qancha pul sarflanishini hisoblashga yordam bering.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonni ko'p xonali songa ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Onaning plastik kartasiga oylik maoshi - 2 380 000 so'm tushdi.

Ona:

214 000 so'm bolalar bog'chasiga;

350 000 so'm sport to'garagiga;

250 000 so'm oziq-ovqatlar sotib olishga sarfladi;

400 000 so'm bankomatdan naqd pul yechib oldi.

Qancha pul sarflandi? Kartada qancha qoldi?

2. Ko'paytirishni bajaring.

$\begin{array}{r} *4572 \\ 386 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} *70805 \\ 126 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} *5755 \\ 863 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} *87825 \\ 277 \\ \hline \end{array}$
---	--	---	--

3. Maktabga 535 ta parta va 57 ta doska kerak. Bitta parta 923 545 so'm, doska undan 325 987 so'm arzon. Parta va doskalar sotib olish uchun qancha pul kerak?

4. Tenglamalarni yeching.

a) $(x + 48\,629) : 316 = 565$

b) $(800\,000 - y) : 68 = 5\,698$

5. Bo'sh kataklarga shunday sonlarni qo'yingki, natijada hisoblashlar to'g'ri bo'lsin.

$$\begin{array}{r} \square 567 \square 80 \square \\ + 7 \square 506 \square 89 \\ \hline 10 \square \square 894 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \square 0 \square 80 \square 3 \\ - \square 17 \square 1 \square 57 \\ \hline 1 \square 5675 \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square 75 \square \\ \times 8 \\ \hline \square 8 \square 16 \end{array}$$

6. Do'kon egasi kerakli tovarlarni ro'yxatga muvofiq sotib oladi. Uning kartasida 1 million 430 ming so'm, 1 million 220 ming so'm naqd puli bor. Yetadimi?

Ro'yxat 127 ta marker 625 ta qalam 163 ta o'chirg'ich 218 ta chizg'ich	 Marker 1 donasi 3 563 so'm	 Qalam 1 donasi 1 257 so'm
	 O'chirg'ich 1 donasi 2 415 so'm	 Chizg'ich 1 donasi 4 028 so'm

7. Amallarni qulay usulda bajaring.

$$2 \cdot 237 \cdot 5$$

$$678 \cdot 4 \cdot 25$$

$$8 \cdot 125 \cdot 654$$

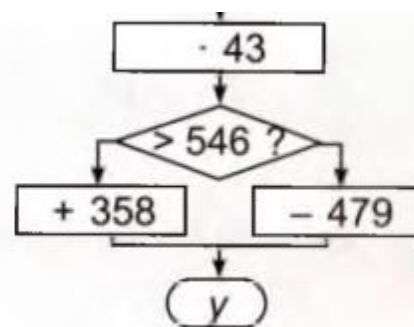
$$4\,567 \cdot 2 \cdot 5$$

$$25 \cdot 9\,705 \cdot 4$$

$$767 \cdot 8 \cdot 125$$

8. Amallarni algoritmgaga muvofiq bajaring. Javoblarni o'sish tartibida joylashtiring. Xariddan so'ng olingan qaytimning yana qayta kartaga tushishi qanday ataladi?

x	321	748	623	454	908	616
y						
	K	E	B	E	K	Sh

9. Raqamlar orasiga amal ishoralarini shunday qo'yingki, natijada to'g'ri tengliklar hosil bo'lsin.

$$5\,5\,5\,5 = 1$$

$$5\,5\,5\,5 = 2$$

$$5\,5\,5\,5 = 2$$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyg'a vazifani e'lon qilish: Aziza dugonalari uchun bir xil sovg'alar olmoqchi: daftar, qalam, taqvim. Bitta taqvim 7 895 so'm, qalam undan esa 3 786 so'm arzon turadi. Daftar narxi esa taqvim va qalamning umumiy narxiga teng. Aziza 8 ta sovg'a uchun jami qancha sarflashi kerak?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Yaxlit sonlarni ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Beshinchi bolakda qanday son turadi? O'ninchi, yigirmanchi, o'ttiz oltinchi va yuzinchi bo'laklarda-chi?

Sonning qiymatli qismi – sonning birinchi raqamidan oxirgi nolga teng bo'lmagan raqamigacha bo'lgan barcha raqamlari.

2 003 700

Sonning qiymatli qismi

Yaxlit sonlarni ko'paytirish uchun:

a) Sonlarning qiymatli qismlarini ko'paytirish;

b) Natijaga ikkala ko'paytuvchining o'ng tomonida qancha nol bo'lsa, shuncha nolni qo'shib yozish kerak.

5	3	7	0	0
+	1	0	1	4
+	5	3	7	0
+	6	4	4	0
+	0	0	0	0

2. Yaxlit sonlar qanday ko'paytirilishini eslang. Hisoblang

$700 \cdot 400$

$$4\,000\,000 \cdot 20$$

30 · 5 000

$$12\,000 \cdot 30$$

$$8\,000 \cdot 6\,000$$

$$42\,000 \cdot 2\,000$$

3. Misollarni yeching. Javoblarni kamayish tartibida yozing.

$$650 \cdot 2\,300$$

54 · 47 000

$$7\,200 \cdot 190$$

$$93\ 000 \cdot 3$$

4. Teatr chiptalarini teatr veb-sayti orqali buyurtma qilish mumkin. Bitta chiptaning narxi bola uchun 32 000 so'm, kattalarniki undan 16 000 so'm qimmat turadi. 30 nafar bola va 20 nafar katta yoshdagi tomoshabin uchun qancha to'lash kerak?

5. Sxema bo'yicha ifoda tuzing. Uning qiymatini hisoblang.

$56\,000 : 80$
 $1\,400 + 3\,600$
 $9\,000 \cdot 60$
 $\square - 42\,673$
 $\square + 144\,556$
 $\square = \square$

6. 100 km yo'l uchun Spark 6 litr benzin sarflaydi. 6-topshiriqda aytilgan masofa bo'ylab sayohat uchun mashinaga qancha benzin kerak bo'ladi? Agar bu yo'l har 100 km ga 12 litr yoqilg'i sarflaydigan Orlando avtomobilida bosib o'tilsa, qancha yoqilg'i sarflanadi?

7. Ifodalarni taqqoslang.

a) $a \cdot 4\,200$ $a \cdot 2\,400$

b) $900 : m$ $600 : m$

d) $625 \cdot b$ $b \cdot 6\,250$

e) $y : 443 \square y : 43$

7. Parvoz chiptalarini onlayn buyurtma qilish mumkin. Toshkentdan Minskka chipta narxi 4 787 474 so'm. 12 kishidan iborat guruhga borish va qaytish uchun qancha pul kerak bo'ladi?

8. Hisoblashdagi barcha xatoliklarni toping. Bu misollarni to'g'ri yeching.

$$\begin{array}{r} 45900 \\ + 3672 \\ \hline 49572 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 590 \\ 4900 \\ \hline 4081 \\ 2036 \\ \hline 24441000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6730 \\ \times 9800 \\ \hline 4244 \\ 6251 \\ \hline 66714000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5830 \\ \times 3498 \\ \hline 46810 \\ 19000 \\ 76600 \\ 174960 \\ \hline 2039274 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6420 \\ + 9500 \\ \hline 3200 \\ + 5778 \\ \hline 6098000 \end{array}$$

Diyorga 100 ming so'mlik pulni ikkita 40 ming so'mlik va bitta 20 ming so'mlik banknotga yoki uchta 50, 30 va 20 ming so'mlik banknotlarga almashtirish taklif qilingan. Diyor firibgarlarga duch kelganini qanday tushundi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o‘quvchini yutuq va kamchilliklarini muhokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Mebellar to'plami stol va 6 ta stuldan iborat. Butun to'plam 7 638 000 so'm turadi. Har bir stulning narxi 567 000 so'm. Stol qancha turadi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: O'rtasida nol bo'lgan sonlarni ko'paytirish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib noto'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Tenglamalarni yeching. Topilgan ildizlarni kamayish tartibida joylashtiring. Pulni qabul qiluvchi va saqlovchi yoki qarz beruvchi tashkilot qanday nomlanadi?

N $(x + 189) \cdot 6 = 30 \cdot 40$

K $5 \cdot (z + 83) - 6 = 444$

A $800 : (y - 42) = 1\,600 : 40$

B $(y - 92) : 7 = 5\,600 : 800$

2. Sonlarni xona qo'shiluvchilari yig'indisi ko'rinishida ifodalang. Yoyilmada qaysi xona birliklari ishtirok etmayapti?

730	806	3 090	700 509	1 000 000
-----	-----	-------	---------	-----------

3. Masalaning yechilishini o'rganing. Uni tushuntiring. Sarvar uy sotib olmoqchi. Agar har oyda 4 550 000 so'm ajratsa, uy olish uchun 9 yil pul yig'ishi kerakligini hisobladi. Uy qancha turadi?

Yechish:

$$\begin{array}{r} 1) \begin{array}{r} \times 12 \\ 108 \end{array} (oy) - 9 \text{ yilda} \\ 2) \begin{array}{r} \times 4550000 \\ 108 \\ \hline 3640 \\ + 0000 \\ \hline 4550 \\ \hline 491400000 \end{array} (s\ddot{o}m) - \text{turadi.} \end{array}$$

4. Hisoblang.

$$738\,000 \cdot 203$$

$$154\,500 \cdot 1\,207$$

$$802 \cdot 379\,120$$

$$607 \cdot 53\,000$$

5. Kredit - banklar tomonidan vaqtincha foydalanish uchun beriladigan pul. Planshet sotib olish uchun Ma'ruf 12 oyga kredit oldi. Har oyda 507 000 so'mdan to'lagan. Agar planshetni bir yo'la 5 860 000 so'm pul to'lab sotib olish mumkin bo'lsa, Ma'ruf kreditga qancha qo'shimcha pul to'laydi?
6. Bu yerda nechta muntazam ko'pburchak borligini ko'zingiz bilan chamalab aniqlang. Chizg'ich yordamida o'zingizni tekshirib ko'ring.

7. Ushbu muntazam shakllarning perimetrlari uchun ifodalar tuzing. Ularning qiymatini hisoblang.

8. Bino bayram arafasida 15 ta sakkiz qirrali yulduzchalar bilan bezatildi. Bitta yulduzchani tayyorlashga 207 000 so'm ketdi. Hammasini tayyorlashga qancha pul sarflandi?
9. Bankning 400 nafar mijozidan 234 nafari 507 ming so'm kredit oldi. Qolganlarning har biriga 208 ming 600 so'mdan berildi. Kredit uchun qancha pul ajratildi?
10. Bank xodimi oylarning birida 5 ta shanba, 5 ta yakshanba, 4 ta juma va 4 ta dushanba borligiga e'tibor berdi. Bu oy haftaning qaysi kunidan boshlangan?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Furqat aka pullarini bankka qo'ydi. Buning uchun bank unga har oy 324 000 so'm to'laydi. Furqat aka 17 yildan keyin qancha pul oladi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalarini doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdegilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish; zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Taqqoslang

6 m ☐ 59 dm	45 600 · 42 900 ☐ 67 090 · 60 790
73 cm ☐ 7 cm 3 mm	50 000 · 13 000 ☐ 50 000 · 9 000
4 dm ☐ 404 mm	78 000 : 6 000 ☐ 78 000 · 3 000

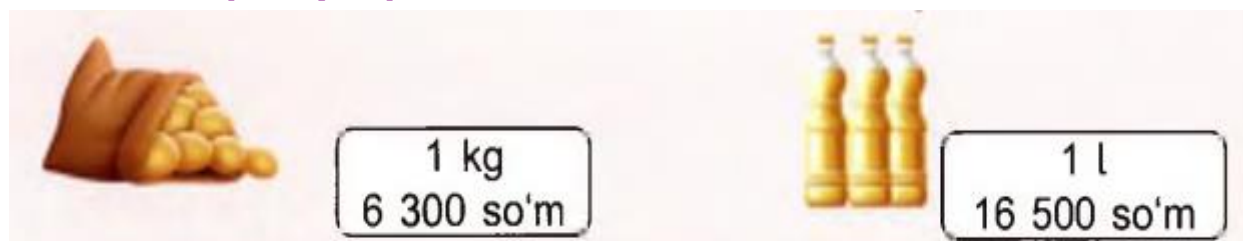
2. Rasm asosida ifodalar yozing va ularning qiymatini toping. Hamid bozorda xarid qilyapti.

a) Hamid 7 kilogramm kartoshka uchun qancha pul berishi kerak?

b) 3 shisha yog' uchun qancha to'lashi kerak?

d) U barcha xarid uchun qancha pul sarflaydi?

e) 100 000 so'mdan qancha puli qoladi?

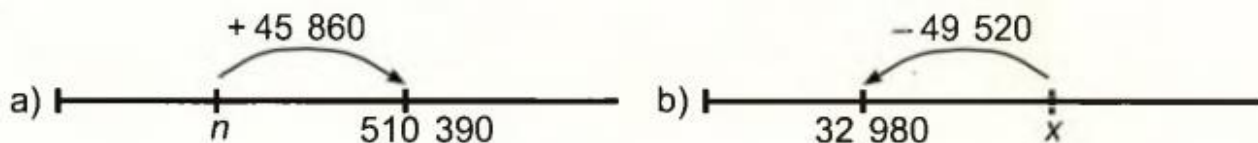
3. 8 dona g'isht ishlab chiqarish uchun 32 kg loy kerak bo'ladi. 14 250 dona g'isht ishlab chiqarish uchun qancha loy kerak?

4. Hisoblang.

a) $14 \text{ dm } 3 \text{ cm} - 9 \text{ dm} - 29 \text{ cm} + 1 \text{ dm } 7 \text{ cm}$

b) $3 \text{ m } 6 \text{ dm} - 2 \text{ m } 7 \text{ dm} + 14 \text{ dm} + 5 \text{ m} + 32 \text{ cm}$

5. Chizma asosida tenglamalar yozing va noma'lum miqdorni toping

7.

Xamirning massasi necha kilogramm bo'ladi?

Tarkibi	Miqdori, kg
Bug'doy uni	100
Tuz	1
Shakar	80
Sariyog'	60
Tuxum kukuni	23
Tvorog	120
Qatiq	25
Murabbo	50

6. Tenglamalar yozing. Ularni yeching va tekshiring.

a) Elbek bir sonni o'yladi, unga 13 600 ni qo'shib, 70 va 8 300 ning ko'paytmasiga teng qiymat oldi. Elbek qanday sonni o'ylagan?

b) Mohigul 200 000 dan o'ylagan sonini ayirib, 156 va 708 ning ko'paytmasiga teng natijani oldi. U qanday sonni o'ylagan?

7. Ushbu ifodalarda qanday so'zlar yashirilgan? Ular nimani anglatadi?

a) $760\,102 - (63\,000 : 70 + 45 \cdot 3\,546) + 65\,879$

A 171 456 **M** 665 511 **K** 900 **T** 183 838
I 159 570 **I** 599 632 **S** 140 670 **R** 160 470

b) $6 \cdot (46\,923 - 5600 : 70 \cdot 27) + 28\,158$

I 2 160 **M** 296 736 **CH** 80 **T** 228 157
O 18 158 **N** 133 732 **Q** 44 763 **I** 268 578

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Tenglamalar yozing. Ularni yeching va tekshiring.

a) Jasur bir son o'yladi, undan 18 700 ni ayirdi va 410 va 120 ning ko'paytmasiga teng qiymat oldi. Jasur qanday sonni o'ylagan?

b) Madina 270 000 dan o'ylagan sonini ayirib, 189 va 754 ning ko'paytmasiga teng natija oldi. U qanday sonni o'ylagan?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

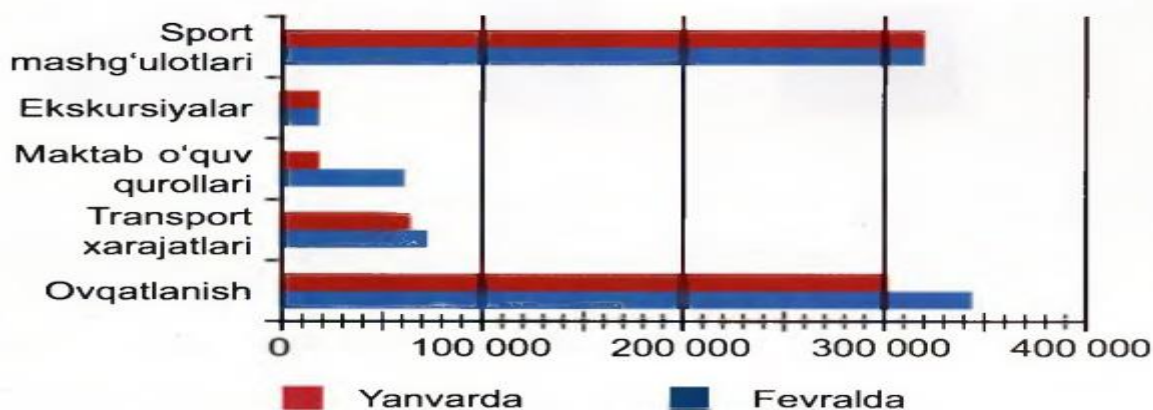
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

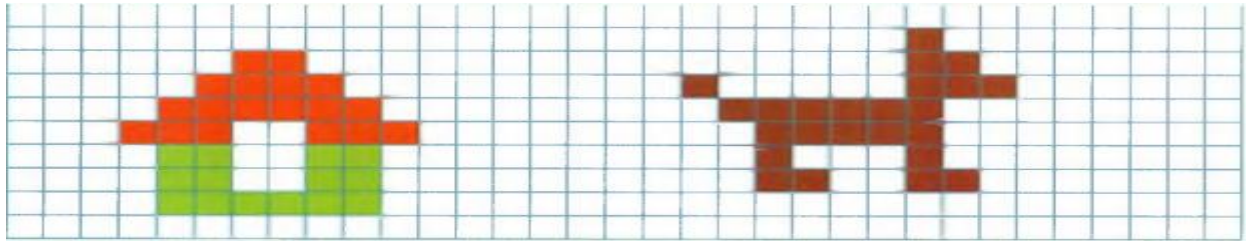
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Diagramma bo'yicha taqqoslang, qaysi oyda Ominaning xarajatlari ko'proq bo'lgan? Nima uchun?

2. Shakllarning yuzini kvadrat santimetrlarda ifodalang.

3. Hisoblang. Javoblarni kvadrat detsimetrlarda ifodalang.

- a) $45 \text{ m}^2 13 \text{ dm}^2 + 37 \text{ m}^2 92 \text{ dm}^2 - 23 \text{ m}^2 65 \text{ dm}^2$
 b) $49 \text{ m}^2 25 \text{ dm}^2 - 26 \text{ m}^2 63 \text{ dm}^2 + 17 \text{ m}^2 24 \text{ dm}^2$
 d) $61 \text{ m}^2 92 \text{ dm}^2 + 14 \text{ m}^2 92 \text{ dm}^2 \cdot 7$
 e) $16 \text{ m}^2 28 \text{ dm}^2 \cdot 3 - 11 \text{ m}^2 93 \text{ dm}^2$

4. Qaysi mato bo'lagining yuzi kattaroq?

5. Taqqoslang.

- a) $800\,200 \square 82\,000$ b) $350\,000 \square 53\,000$
 d) $7\,000\,030 \square 7\,000\,200$ e) $111\,100 \square 100\,111$
 f) $456 \cdot 320 \square 456 \cdot 230$ g) $126 \cdot 78 \square 126 \cdot 780$
 h) $2\,175 : 75 \square 2\,175 : 29$ i) $9\,880 : 20 \square 9\,000 : 20$

6. Maftuna deraza pardalari va darpardalar tikadi. Bitta darparda uchun 25 m shoyi, 13 m tafta va 7 m bezakli bog'ich kerak bo'ladi. Shaharning uchta tumanida sifatli materiallarni sotib olish mumkin bo'lgan do'konlar bor. Qaysi do'kondan xarid qilish yaxshiroq?

	Shoyi	Tafta	Bog'ich
Chilonzor	76 000 so'm/m	36 000 so'm/m	15 000 so'm/m
Yunusobod	72 000 so'm/m	34 000 so'm/m	28 000 so'm/m
Yashnobod	73 000 so'm/m	33 000 so'm/m	21 000 so'm/m

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Malikaning onasi bayram dasturxoniga 7 kg yeryong'oq, 5 kg mayiz va 3 kg yong'oq sotib olmoqchi. Qaysi bozordan xarid qilishi foydaliroq?

	Yeryong'oq	Mayiz	Yong'oq
Oloy	42 500 so'm/kg	77 500 so'm/kg	132 000 so'm/kg
Mirobod	41 300 so'm/kg	74 500 so'm/kg	133 700 so'm/kg

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Narx, miqdor va qiymat

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarini aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqu olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Bitta daftarning narxi 700 so'm. 8 ta daftar qancha bo'ladi?

2. Jadvalni to'ldiring.

	Narx	Miqdor	Qiymat
Olma	22 800 so'm/kg	7 kg	
Qalam	3 000 so'm/dona		60 000 so'm
Tasma		5 m	45 000 so'm

3. Murod 12 000 so'mlik 8 dona muzqaymoq va 23 000 so'mlik 3 dona tort olmoqchi. Hamyonida 200 ming so'm bor. Unda qancha pul qoladi?

4. Masalalarga mos ifodalar tuzing. Ularni hisoblang.

a) 5 kilogramm kartoshka 30 000 so'm bo'lsa, 7 kilogramm kartoshka qancha bo'ladi?

b) 6 xalta un 36 000 so'm, 6 xalta guruchning narxi 48 000 so'm turadi. Bir xalta guruch bir xalta undan qancha qimmat?

d) Bir shisha o'simlik yog'i narxi 13 000 so'm bo'lib, bir quti sut narxidan 4 000 so'mga arzon. 3 shisha yog' va 4 quti sutning narxi qancha bo'ladi?

5. Jadvalga qarab masala tuzing. Bu masalani daftaringizda yeching.

	Narx <i>a</i>	Miqdor <i>n</i>	Qiymat <i>C</i>
Bo'g'irsoq	1 600 so'm/dona	3 dona	? so'm
Somsa	2 300 so'm/dona	6 dona	? so'm

6. Har bir ifoda uchun uchta tenglik o'ylab toping.

a) a soni b sonidan 3 ta ko'p.

b) c soni d sonidan 7 marta katta.

7. Tenglamalarni yeching.

a) $45\,600 + (720\,675 - y) = 551\,925$

b) $289\,410 - (x + 13\,135) = 76\,499$

8. Amal qanday bajarilganini toping. Berilgan masalani shunga qarab bajaring.

			
1 2 3 4 5 k a l i s h	4 5 1 2 3 i s h k a l	1 2 3 4 5 k a l i t	5 4 3 2 1 ?
12345	32541	56789	?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Tenglamalarni yeching.

a) $178\,300 + (x + 340\,125) = 551\,925$

b) $423\,700 - (x - 60\,498) = 121\,156$

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Furqat aka o'zining daromadlari va xarajatlarini jadvalga yozib boradi. U foyda va zararlarni qanday hisoblaganini tushuntiring.

	Sentabr	Oktabr	Noyabr	Dekabr
Ishlab topdi	350 000	380 000	620 000	840 000
Sarfladi	280 000	400 000	480 000	960 000
Foyda	70 000		140 000	
Zarar		20 000		120 000

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Soatlar, minutlar, sekundlar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Madina maktabga 8:00 da keladi va 15:00 da uyiga ketadi. Uning o'qish vaqti soatlarda qancha bo'ladi? Minutlarda-chi?

Vaqt soat, minut va sekundlarda o'lchanadi.
Bir soatda 60 minut va bir minutda 60 sekund bor.

1 h = 60 min

1 min = 60 s

2. Necha minut bor:

6 soatda

10 soatda

2 kunda

15 soatda

300 sekundda

1 haftada

3. Necha sekund bor:

10 minutda

1 soatda

67 minutda

43 minutda

5 soatda

1 kunda

4. Bir sutkada 24 soat bor. Bir sutkada necha sekund borligini hisoblang. Qaysi biri uzoqroq davom etadi: bir sutkami yoki 86 500 sekundmi?

5. O'qituvchiga ish vaqtining bir minuti uchun 290 so'm to'lanadi. Agar o'qituvchi bu oyda kuniga 8 soatdan 25 kun ishlagan bo'lsa, uning oylik maoshi qancha bo'ladi?

6. $322\,578 + 789\,456 = 1\,112\,034$ ekanligini bilgan holda quyidagilarni toping.

$$322\,579 + 789\,456$$

$$322\,579 + 789\,455$$

$$322\,578 + 789\,455$$

$$322\,578 + 789\,458$$

$$322\,588 + 789\,446$$

$$322\,568 + 78\,446$$

7. Qaysi film uzoqroq davom etishini aniqlang.

Boshlanadi: 19:20 Tugaydi: 21:10	Boshlanadi: 17:30 Tugaydi: 18:50	Boshlanadi: 11:50 Tugaydi: 12:20
---	---	---

8. Tomonlari 4 cm 6 mm, 5 cm 7 mm va 6 cm 3 mm bo'lgan uchburchakning perimetrini toping. Bu uchburchakning burchaklari qanday?

9. Elektr poyezd Janubiy vokzaldan yo'lga chiqdi va Xo'jakent stansiyasiga yetib keldi. Poyezd necha minut yo'l yurdi?

10. Hisoblang.

a) $5\text{ h } 13\text{ min} - 2\text{ h } 46\text{ min}$

b) $14\text{ h } 56\text{ min} + 2\text{ h } 47\text{ min}$

d) $7\text{ min } 25\text{ s} + 3\text{ min } 45\text{ s}$

e) $16\text{ min } 24\text{ s} - 8\text{ min } 55\text{ s}$

11. Damir har oy 31 kundan iborat bo'lgan o'z taqvimini o'ylab topdi. U birinchi yanvardan boshlab, har kuni taqvimidagi keyingi sanani chizib qo'yadi. 25-oktabr kuni u qaysi sanani chizib qo'yadi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Quyidagicha ifodalang:

a) 76 minutni sekundlarda;

d) bir yilni soatlarda;

f) mart oyini soatlarda;

b) 5 sutkani minutlarda;

e) 2 haftani minutlarda;

g) 7 200 sekundni minutlarda

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 2- nazorat ishi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga ko'paytirish usullarini o'rgatish, sonlar qanchalik murakkab va katta bo'lsin, ularni qo'shish, ayirish va ko'paytirish qoidalari doimo bir xil ekanligini tushuntirish.

b) tarbiyaviy maqsad- atrofingizdagi olam, Vatanimiz - O'zbekiston Respublikasi hududi, undagi shaharlar, ajoyib boyliklar haqida tushunchaga ega bo'lish hamda iqtisod – xo'jalik yuritish va biznes sohalari bilan tanishtirish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1-bo'lim. Sonlar va raqamlash

1. Quyidagi sonlarni raqamlar bilan ajrating:

a) 6 342 → ___ ming, ___ yuz, ___ onlik, ___ birlik

b) 9 805 → ___ ming, ___ yuz, ___ onlik, ___ birlik

2. Sonni raqam bilan yozing:

a) besh ming yetti yuz yigirma to'rt → ___

b) to'rt ming sakkiz yuz oltmish besh → ___

2-bo'lim. Amallar

3. Hisoblang:

a) $5\,678 + 3\,245 =$ ___

b) $8\,901 - 4\,578 =$ ___

c) $7\,320 + 2\,185 =$ ___

d) $9\,400 - 3\,689 =$ ___

4. To'g'ri javobni toping:

a) $4\,500 +$ ___ $= 5\,763$

___ $=$ ___

3-bo'lim. Ko'paytirish va bo'lish

5. Hisoblang:

a) $123 \times 4 = \underline{\hspace{2cm}}$

b) $456 \div 8 = \underline{\hspace{2cm}}$

c) $78 \times 5 = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $360 \div 6 = \underline{\hspace{2cm}}$

4-bo'lim. Tengsizliklar

6. To'ldiring:

a) $5\,210 \underline{\hspace{0.5cm}} 5\,215$ ($>$, $<$ yoki $=$) $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

b) $7\,899 \underline{\hspace{0.5cm}} 7\,890 \rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

5-bo'lim. Masalalar

7. Masalani yeching:

Maktab kutubxonasida 3 256 ta kitob bor edi. Keyin 1 874 ta kitob qo'shildi.

Jami nechta kitob bo'ldi? $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

8. Masala:

Odam 6 480 so'm pul olib keldi. U 3 275 so'mini sarfladi.

Qancha pul qoldi? $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

6-bo'lim. Qo'shimcha topshiriqlar

9. $4\,350 + \underline{\hspace{1cm}} = 5\,000 \rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

10. $7\,800 - \underline{\hspace{1cm}} = 6\,500 \rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Quyidagicha ifodalang:

a) 76 minutni sekunzlarda;

d) bir yilni soatlarda;

f) mart oyini soatlarda;

b) 5 sutkani minutlarda;

e) 2 haftani minutlarda;

g) 7 200 sekundni minutlarda

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

44- dars Xatolar ustida ishlash

45- dars Loyiha.